

Izhaja, izvirni ponedeljek, 11. julija 1925. Uredništvo: ulica sv. ...
Asiškoga št. 20, I. nadst. — Dopisni listi se pošiljajo uredništvu.
pisma se ne sprejmejo, razen tiskarskih. Tisk tiskarstva ...
Prof. F. Perš. — Letnik tiskarstva ...
znajla za mesec L 7. — Mesec ...
Za inozemstvo mesečno ...

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v ...
širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov ...
osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L. 1. — Oglasi desernih ...
umrlo po L. 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj po L. 2. — Oglasi ...
narocnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica ...
sv. Franciška Asiškoga št. 20, I. nad. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Vojna odškodnina in vojne rekvizicije

Nova pojasnila in novi nasveti

Vprašanje o vojnih odškodninah in vojnih rekvizicijah je kakor strašilo, ki stopa v ospredje tudi sedaj ob pasjih dneih ter razburja živčevje ubogih skrbipolnih oškodovancev.

Te dni se je zopet pojavila neke vrste tiskovina (mod. L.), s katero finančna intendantca odbija pravočasno in pravilno vložene prošnje za priznanje vojne škode povzročene na različni način, smatrajoč ne se definitivno zaključene preiskave kot zadosten povod, da označi take škode (ne koncordirane) kot čisto navadne bodisi redne ali neredne rekvizicije. Seveda je to postopanje razburilo tiste oškodovance, ki so te odloke že prešli, kakor tudi one, ki se mislijo, da jih bodo prešli.

Da bi mogli podati pojasnila v splošno pomirjenje prizadetim, se je podal naš polit. tajnik h. g. fin. intendantu, ki je, kot vedno, radovoljno dal tozadevna pojasnila k svojim dosedanjim ukrepom. Predajamo tem potem omenjena pojasnila javnosti, da jih bo mogla upoštevati in upoštevati s posebnim ozirom na naša prejšnja pojasnila in naše prejšnje zadržanje ob priliki prijavljanja vojnih rekvizicij.

Preidimo k predmetu: Po večini vsi vojni oškodovanci tudi v krajih, ki so utrpeli škodo neposredno po vojnih operacijah, so radi nejasnosti in raznovrstnega le premnogokrat nepravilnega tolmačenja vprašanja vojnih rekvizicij prijavljali ponovno svojo škodo kot neredne rekvizicije. — Nič slabega zato. Saj je naša organizacija tiskala take formulirje; kjer je na hrbitu bila natisnjena rezervna izjava, ki jim krije hrbet. — Z našim postopanjem smo popolnoma prodrli. Tudi takim, ki niso imeli se koncordatov ali pravomočnih sodnih sklepov, smo isto napravili. Tem ljudem se sedaj dostavljajo negativni odloki, ki pri birokratični ureditvi kakor tudi pri preveliki udobnosti podrejenih uradnikov, marsikdaj ne odgovarjajo v odloku navedenemu reku.

Kaj naj napravijo oškodovanci v teh slučajih?

V teh slučajih oškodovanci vložijo priziv na pristojno vojnoodškodninsko komisijo; v rekurzu mora utemeljiti vzroke škode in navesti pri tem potrebne dokaze, da se omogoči komisiji raziskovanje in priznanje pritožbe. Pred seboj imamo slučaj, ki je jasno mešane vsebine, to se pravi: škoda je nastala neposredno po obstreljevanju za gotov odstotek, na drugi strani je pa dvomljivo oz. skoraj gotovo, da je del škode neredna rekvizicija, bodisi vsled okupacije od strani vojskavla ali pa tudi radi strateških vzrokov.

V tem slučaju bo komisija morala smatrati del škode kot vojno škodo, a drugi del bo po zgoraj navedenih pojasnilih vrnil skupno s svojim mnenjem finančni intendantci v presojo osrednji komisiji v Rim. Ta komisija določi po razčiščenju in pravilni presoji, kam spada škoda in kdo naj jo plača.

Tu nastane vprašanje kako dolgo bo čakal oškodovalec izplačilo, oziroma predjem.

Zakon, ki je bil razglašen v uradnem listu, št. 30. od dne 6. 2. 1925. ter pojasnila prefektore in finančne intendance, ki so sledila v svrhu tolmačenja, dajajo možnost tem oškodovancem, da bo 6. avgusta t. l. — za sedaj nepreklicni rok — vložijo pri finančni intendantci prošnjo za 70%-tni predjem.

To naj napravijo brezizjemno vsi, ki nimajo koncordatov ali pravomočnih sodnih sklepov. To pa na dvojen način: 1. Oškodovanci, ki dvomijo o postanku škode, ali ki so gotovi, da je škoda nastala neposredno in pa po okupaciji, s pridržkom, sklicujoč se na vložene prijave; navedejo naj številke akta, če ga imajo, ali pa, kdor je potom naših zaupnikov, poverjenikov in krajevnih organizacij vložil to prijavo, naj se obrne do njih, da mu ti preskrbijo od našega tajništva potrebne številke.

2. Oškodovanci, ki so utrpeli škodo v krajih, ki so brezdvomno izven linije vojnih operacij, ti vložijo prošnjo za predjem (70%) brez pridržka.

Pripomba: Tiskovine se dobijo pri naših tajništvi v roku osmih dni. Vzorec bomo tudi objavili v našem listu «Edinost». Opozarjamo Vas, da bodo to delo izvrševali le oni, ki bodo imenovali uradno javljeni od našega društva, ker za pogreške, ki bi nastale pri izvrševanju, po osebah ne zato imenovanih, ne moremo odgovarjati.

V zvezi z vprašanjem predjemovanja na vojno škodo potom raznih bančnih zavodov nastaja mučen položaj baš za one, katerim sedaj ti zavodi odklanjajo predjume.

V tem primeru smo se zavzeli za te trpinke, ki so po večini najrevnejši izmed vseh in niso dosedaj dospeli do momenta, ko bi lahko dosegli bodisi predjem pri bankah bodisi končne likvidacije pri finančni intendantci, ter izposlovali sledeče: Onim oškodovancem, ki imajo pri finančnih uradih ležaje koncordate, a ne morejo priti do likvidacije, bomo šli na roko, da jim izposlojemo hitro likvidacijo. Zato je potrebno, da oni, ki želijo našega

pospeševanja, pošljejo natančne podatke: Ime, priimek, očetovstvo, materinstvo, pozicijsko številko, znesek konkordata (premišne, stavbe, zemljišča) in dan sklenitve konkordata. Najbolje bi bilo vsekakor, da pošljejo naravnost prepis konkordata, katerega tajništvo po uporabi vrne.

Posredujemo pa za člane naše politične organizacije in prvi vrsti, potem tudi za one, ki postanejo naši člani. Oni, ki želijo posredovanja, morajo posredovanje za-

prostiti potom naših krajevnih organizacij ali pa krajevnih zaupnikov.

Da bo naše posredovanje uspešno, imamo zagotovilo.

To vprašanje vojne odškodnine, ki je zelo pereče in pri katerem je potrebna močna organizacija, trdna zvestota in pravičar, mora dokazati, da prizadeti razumejo smisel organizacije in se je radi odklenejo. Iz osrednjega tajništva P. d. «Edinost», Trst.

De Stefani in Nava odstopila

Ugibanje o naslednikih — Pred novo amnestijo

RIM, 8. Danes dopoldne sta finančni minister De Stefani ter minister narodnega gospodarstva podala ostavko v roke ministrskega predsednika, ki je o tem poročal Njegovemu Velikanstvu.

Tako se glasi poročilo poluradne agencije «Stefani». Ostavka dveh ministrov, ki imata v rokah državne finance in gospodarstvo v državi, ni presenetila nikogar v političnih, ne gospodarskih krogih. Glasovi o bližnji ostavki finančnega ministra so se že delj časa siri. Z De Stefanim je moral iti tudi Nava, ker je delo finančnega ministra v tesni zvezi z delom ministra za narodno gospodarstvo.

Kaj je zagrešil De Stefani, da je moral podati ostavko? Saj je vendar izvedel toliko reform, posebno na davčnem polju; uvedel je mnogo davkov, ki so prinesli državni blagajni velike vsote. Tudi dober fašist je bil.

De Stefani so splošno očitali, da ravno s temi reformami dela nekatere poskuse, da nima določne smeri v finančni politiki. Njegov ugled je v gospodarskih krogih zelo padel, ko se je z borzno reformo tako

prenagli, da se je moral pozneje umakati pod pritiskom gospodarskih krogov. In ravno radi te negotovosti v finančni in gospodarski politiki, se je v veliki meri pojavil strah pred bodočnostjo tudi na borzah. Nihče ni vedel, kaj vse lahko prinese naslednji dan. Ta negotovost je seveda zelo nepovoljno vplivala na tečaje.

Za naslednika De Stefanija prihaja najbolj v poštev conte Volpi, ki pa se baje zelo brani sprejeti listnico finančnega ministra; ministrstvo za narodno gospodarstvo bo prevzel bržkone on. Belluzzo, profesor na politehniku v Milanu. Tudi sedanj rinski komisar sen. Pippo Cremonesi se imenuje med kandidati za ministrstvo narodnega gospodarstva.

«Giornale d'Italia» poroča, da se pripravljajo nova amnestija za vsa zlodejstva potom tiska in prestopke — razen onih pri železniških nesrečah. Ministri se še niso sporazumeli glede klavzule o amnestiji za politične prestopke. V smislu te amnestije se odpustijo vse kazni, ki niso nad enim letom. Amnestije bi bili deležni tudi zamudniki v plačevanju davkov.

Jugoslovenska opozicija

BEOGRAD, 8. (Izv.) Dopoldne so se sestali načelniki opozicijskih skupin. Davidović je poročal o razgovoru s Pavlom Radićem. Načelniki niso storili nikakega sklepa.

Velikanski požar v Bitolju

BEOGRAD, 8. (Izv.) Iz Bitolja poročajo, da je tam zgorela orožniška vojašnica; škoda znaša 3 milijone dinarjev.

Državna pomoč po toči in poplavi oškodovanim v Jugoslaviji

BEOGRAD, 8. Kmetijski minister doktor Krsta Miletić je v razgovoru s poslanecem Kremžarjem, ki je bil pri ministru radi poplave in toče v imenu Jugoslovanskega kluba, izjavil, da je v celih državi najbolj trpelo ljubljansko okrožje, kjer je najmanj 20 milijonov dinarjev škode. Na opozorilo posl. Kremžarja, da škode še ni mogoče ceniti, ker se cenitev še vrši, je minister dejal, da bo počakal na vse podatke ter šele potem razdelil vse podpore. Minister je zahteval od fin. ministra 10 milijonov kredita. Seveda je ta kredit za celotno državo. Dr. Kulovec je zahteval 10 milijonov kot prvo pomoč samo za Slovenijo.

Protialkoholni kongres

BEOGRAD, 8. Včeraj se je pričel v dvorani vseučilišča prvi jugoslovanski kongres proti alkoholu in četrta redna skupščina jugoslovenske zveze treznosti.

Kongres jugoslovenskih igralcev

BEOGRAD, 8. Letošnji kongres Udruženja jugoslovenskih gledaliških igralcev se bo vršil od 10. do 12. avgusta v Beogradu.

Obnovitev pogajanj med Jugoslavijo in Grčijo

BEOGRAD, 8. Grška vlada je sporočila jugoslovanski vladi, da je pripravljena obnoviti pogajanja za sklenitev prijateljske in zvezne pogodbe.

Zbližanje med Jugoslavijo in Belgarstvom

Italijanske vesti o pogajanjih med obema državama — Vest znikane

BEOGRAD, 8. Nekateri listi, med drugimi «Politika», reproducirajo poročila, ki so bila forsirana iz Beograda v Rim in ostale centre mednarodne politične javnosti o zblizanju med Beogradom in Sofijo. Poročila poudarjajo, da prihajajo informacije o zblizanju obeh sosednjih balkanskih držav iz popolnoma zanesljivega vira in da se je akcija za zblizanje pričela na vpliv gotovih faktorjev. Napetost med obema državama se je baje bistveno zmanjšala. Beograjski krogi s posebnim zadoščenjem poudarjajo, da je postal bolgarski poslanik v Beogradu prav dober gost zunanjega ministrstva, ravno tako je jugoslovanski poslanik v Sofiji pri tamošnji vladi vedno prijazno sprejeman. To prijateljsko občevanje vodilnih diplomatičnih krogov ni toliko spravljati v zvezo z znanimi aretacijami jugoslovenskih državljani v Sofiji, kolikor več v zvezo s pogajanjimi za ustvaritev prijateljske zavezniške pogodbe med Jugoslavijo in Bolgarsko. Začasna pogajanja so po informacijah rimskega tiska že tako daleč uspešna, da je v kratkem pričakovati uradnega poseta bolgarskega zunanjega ministra Kalfova v Beogradu. Izključeno baje tudi ni, da se zunanja ministra obeh sosednjih držav sestane v Nišu, kjer se že itak vrše pogajanja med delegati obeh držav za ureditev obmejnega prometa.

Rinski tisk, ki je zelo vznemirjen, poročiti na par razgovorih.

informacijah iz Beograda omenja tudi načelne točke prijateljskega sporazuma, ki naj bi vsebovale: 1. podpora Jugoslavije za bolgarske aspiracije proti jugu. Bolgarska si skuša zavarovati svoboden pristop do Egejskega morja. 2. Bolgarska želi predvsem dobiti važna oporišča v Dedeagacu in Kavali. 3. Bolgarska na drugi strani ima podpirati Jugoslavijo glede Soluna in zaščite jugoslovenske narodne manjšine v grški Makedoniji.

BEOGRAD, 8. Agencija «Avala» zanika vesti o pogajanjih med jugoslovensko in bolgarsko vlado, ki se prišle iz Rima.

Politična grozodejstva bolgarske vlade

BEOGRAD, 8. Iz Sofije prihajajo poročila, ki so po dejstvih potrjena, da bolgarska vlada nadaljuje s političnim terorjem in da je predvsem zelo odgovorna za najnovejša politična grozodejstva. Umorjena sta bila včeraj, odnosno pred nekaj dnevi, dva marljiva in vplivna novinarja, ki nista pripadala vladini večini, ki sta bila zagovornika pomirjenja med bolgarskim narodom in odločno nasprotnika sedanjega terorističnega vladarja. V sofijskem predmestju je bil včeraj ubit ugledni zemljoradniški novinar Gjorgje Kostov, ki je bil za časa vlade Stambulijskega urednik policijskega «Pobede». Na grozen način pa je bil ubit mladi novinar Mihajlo Genovski. Najeti razbojniki so ga ubili ravno med vožnjo, ko se je peljal k svoji zaročenki, da jo poroči.

Spor med Čehoslovansko in Vatikanom

Papeški nuncij v Pragi zapustil svoje mesto. PRAGA, 8. Papeški nuncij mons. Marmaggi je dobil nalog, da zapusti svoje mesto. Mons. Marmaggi je včeraj zapustil Prago ter odpoval v Rim.

Po mnenju nekega tukajšnjega katoliškega lista leži vzrok odpoklica papeškega nuncija v Pragi v tem, da sta Massaryk in ministrski predsednik Švehla prevzela patronat oziroma častno predsedništvo za proslavitev Husovega spomina, katerega se bo vršila v Pragi 6. julija, na dan Husove smrti. V tem da je sv. stolica videla neugodno razpoloženje napram sebi. Čehoslovaška ljudska stranka sklepa sedaj o ukrepih, ki naj jih vzame vsled tega dogodka. «České Slovo», glasilo Beneša, pa piše, da je sv. stolica le izrabila proslavitev Husovega spomina za odpoklic papeškega nuncija.

Izvršitev smrtnih obsodb nad nemškimi dijaki

odločena od sovjetskega izvršilnega odbora MOSKVA, 8. Pri osrednjem izvršilnem odboru so se zglasili stariši Wolsmuta in Kindermann ter branitelji von Ditmarja, treh nemških dijakov, ki so bili pred dnevi obsodeni na smrt od ruskega vrhovnega sodišča. Prisilci so prosili milosti za obsojence. Kalinin je odredil, da se izvršitev obsodbe odloži do odločitve predsedstva osrednjega izvršilnega odbora. Wolsmut in Kindermann sta predložila osrednjemu izvršilnemu odboru prošnjo za pomilostitev ter sta prosila za odpustanje radi svojega zadržanja pred najvišjim sodiščem.

Naglo naraščanje prebivalstva Nemčije

BERLIN, 8. Po provizoričnih podatkih o ljudskem štetju od 16. junija šteje Nemčija brez saarske kotline 62 milijonov in 500 tisoč prebivalcev; od teh je 30 milijonov 200 tisoč moških in 32 milijonov 300 tisoč žensk. Ako se računa za saarsko kotlino 750.000 prebivalcev, znaša celokupno prebivalstvo Nemčije 63 milijonov 250 tisoč. V začetku svetovne vojne je Nemčija štela 68 milijonov duš. Na sedanjem skrajnem omejenju Nemčije se je število prebivalstva zvišalo od zadnjega ljudskega štetja leta 1919 za 3 milijone 300 tisoč, to je za 5,6%.

Vprašanje Maroka

Vojaško sodelovanje med Francijo in Španijo izključeno?

PARIZ, 8. Sklep ministrskega sveta, da se imenuje za operacije v Maroku vrhovni poveljnik, ki ima prevzeti vso odgovornost, je bil sprejet v vseh krogih z odobravanjem, ker izdaja trdno voljo vlade za borbo do skrajnosti proti Abd-el-Krimu in to tembolji, ker se zagotavlja, da bodo dana izbranemu generalu Naulinu vsa potrebna sredstva za uspešno bojevanje proti maroškim vstašem.

Dela konferencie v Madridu

Medtem se pa obračajo glasila desnice proti Malviju, zastopniku Francije na špansko-francoski konferenci, ter pripominjajo, da Malvy pač ni bil najprimernejši osebnost za to delikatno poslanstvo. Posebno začudene se delajo ti listi radi predlogov za mir, katere da sta izdelala skupaj v Madridu Malvy in Primo De Rivera, predlogi, ki so bili pozneje poluradno zamikanji, a so jih pozneje glasila «kartela» zopet potrdila.

S tem seveda ni še rečeno, da bodo ti predlogi takoj objavljeni, temveč se potrjuje, da so radi njih nastala v zadnjem času v Madridu nesporazumjenja. Sploh se razvijajo pogajanja v Madridu zelo počasi. Možnost resničnega francosko-španskega vojaškega sodelovanja na maroškem bojišču je treba že sedaj končno uveljaviti izključiti. Glede nadzorovanja meje na suhem, v katerem je zapopadeno tudi delikatno vprašanje Tangerja, ni bilo sklenjeno še nič gotovega. In tako ne tudi glede pravice francoskih čet za naslednje Rifancev v španski coni. To je problem, ki vsebuje zamotane točke meddržavnega prava in ki se ne bi mogel

Zaenkrat se naznanja, da je bil davč španski poslanik sprejet pri Briand.

Kar se tiče toliko razkričanih predlogov za mir, napovedanih po Maloyju, piše «Ere Nouvelle»:

«Francosko javno mnenje je bolj kot odločeno, da ne prepusti niti delu zemlje v Maroku sovražniku. Pripravljeni je na žrtve, ki jih zahteva naša obramba ob Uergu.»

Razprava proti osemkratnemu morilcu Angersteinu

LIMBURG, 8. Pred tukajšnjim porotnim sodiščem se je včeraj pričela razprava proti Francu Angersteinu, ki je obtožen, da je v noči na 1. decembra p. l. v svoji vihi umoril svojo družino in več nameščenec, v celem osem oseb.

Nemiri na Kitajskem

Pred vojno napovedjo Angliji?

BERLIN, 8. Poročila, ki prihajajo nemškimi listom iz Rige in Pekinga, pripisujejo velik pomen zadržanju generala Fenga. Ta-le je v nekem proglasu in v nekem svojem govoru rekel, da je čas končati vojno z diplomatskimi notami in da je treba sedaj vzeti puško v roke. Pozval je na koncu svojih 200.000 dobrovoljcev, da naj bodo pripravljani.

«Vossische Zeitung» poroča iz Pekinga, da je general Feng obtožil misijonarje trgovske splojaže ter zahteval proti njim povedi vojne Angliji s strani Kitajske.

Izpraševanje Porurja se bo začelo te dni

PARIZ, 8. Listi objavljajo kratko vest iz Berlina, da je garnizija v Bochumu dobila nalog, da se pripravi za odhod. Garnizija bo zapustila mesto še ta teden.

Zupan je pozval prebivalstvo, da naj se vzdrži vsakih manifestacij v času odhoda zasedbenih čel.

Združene države in Azija

Siloviti razvoj prometenih sredstev posega vsak dan globlje v življenje družabnih organizmov in se more smatrati, da je ta nagli razvoj pravi reformator politične prakse. Danes si ne moremo predstavljati velike vojne, ki bi se omejila na recimo dve veleniški, zakaj svetovne države z manjšimi državnimi organizmi vrel, so tako zvezane med seboj po gospodarskih interesih, da bi taka izolirana vojna usodno posezala v tuje gospodarske organizme.

Tudi vprašanje vojsk, varovanja mej itd. je postalo bolj zamotano. Posevno velja to, odkar se je letalstvo tako razvilo. Da je to res, nam dokazujejo glasovi ameriškega javnega mnenja. Amerikanci se čutijo danes ogrožene po zračnih napadih v bodoči vojni. Svarče delajo take primere: Iz Evrope v Ameriko znaša pot 10 ur po zraku, iz Pekinga v San Francisco pa 30 ur. Kaj pomaga vse bogastvo in vse ostalo orožje, če pa se ne moremo ubraniti invaziji po zraku. Zato moramo skrbeti za veliko zračno floto.

Tako strašijo listi svojo javnost in ni dvoma, da bodo imele Združene države v nekaj letih napravljenih 10 tisoč letal.

Kdo pa je tisti bodoči sovražnik, ki se ga Amerikanci tako boje, in proti kateremu je potrebna previdnost?

Zadnji dogodki v Kitajski nam morejo dati deloma odgovor na to vprašanje. Da se tudi Amerika interesira za «usodo» Kitajske, je umevno. Azija je vendar bodoče veliko gospodarsko torišče ameriške industrije in ameriškega kapitala. Japonska, ta mongolska predstraža v Velikem oceanu, je sicer še na strani Belokožcev v boju proti Kitajski, toda če se Kitajski zbudijo, potem bo mongolsko pleme tako strašno močno, da ne bi ogrozilo le Evrope, ampak tudi Ameriko, in morda bolj Ameriko kakor Evropo.

Toda iz Azije proti se druga nič manjša nevarnost in ta je Rusija. Sovjetska veleniša sega do Tihiga oceana in podpira ter pospešuje prebujanje kitajskega naroda, ki je narod proletarcev.

Ze zadnji smo omenili, da vlada med Rusi in Kitajci povsem drugačno razmerje kakor med Kitajci in ostalimi belokožci. Izmed Evropejcev smatrajo samo Rusi rumenokožne Mongole za ljudi in obujejo po človeško z njimi. Zatorej ni Rusom težko se sporazumeti z mongolsko Azijo. Umevno je, da so se vrgli Rusi baš na Azijo, ko so uvideli, da je boljševiška revolucionarna propaganda na Zapadu poražena. In reči se mora, da imajo Rusi več sreče v Aziji. Pred dvema leti so sklenili s Kitajsko pogodbo in zvezo, Kitajska je priznala sovjetsko vlado vkljub temu, da so Angleži in Amerikanci napeli vse sile, da bi ne prišlo do pogodbe z Rusi. Tako je to pogodbo smatrati kot poraz za ameriško politiko v Aziji.

Od tedaj so Rusi vzdrževali in poglobljali stike s Kitajci.

O priliki neke velike cerkvene slavnosti je največji predstavnik budistične cerkve sprejel v avdijenci Karahana, sovjetskega poslanika v Pekingju. V začetku tega leta je bila druga taka cerkvena in narodna slavnost, prišel je sam Dalai-Lama. Te panmongolske slavnosti so se udeležili očiščeno tudi ruski pravoslavni popje, hoteč na ta način pokazati bratstvo in prijateljstvo.

Proti taki politiki je seveda težka borba. Z Rusijo pa prihaja v deželo boljševizem. Kakor so boljševiki v Ameriki neznačni po številu, tako so izdatni po kvaliteti. Tudi jih ameriški politiki in državniki upoštevajo, zakaj kadarkoli hočejo stopiti v stik z rusko sovjetsko vlado, grečo k svojim boljševikom, ki so priložnostni posredovalci. Tako je moč internacionalne organizacije, ki ima svoj sedež v Moskvi in katere državni predstavnik je sovjetska Rusija.

Kako uspešno je Rusija zaključila razna pogajanja tudi s ostalimi azijskimi državami, je znano. More se reči, da ima Rusija danes na svoji strani simpatije vseh Azijatov brez oziroma narodnost in vero. To velja posebno za tiste dele azijske celine, ki so v posredni

ali neposredni oblasti Evropejcev, kakor n. pr. Indija.

Do sedaj vztrajajo Amerikanci v svoji protisovjetski politiki. Nočejo priznati Rusije, daširavno si amerikanski kapital prizadeva preko vsega prodrati v sovjetsko državo. Bržkone pa bo Amerika v kratkem revidirala to svoje odpomo stališče in to iz dveh vzrokov.

Prvič z ozirom na Evropo. Že takoj po Wilsonu so se Amerikanci umaknili iz evropske politike, ki je niso mogli prebavljati. Niso razumeli evropske duševnosti, niso razumeli evropskih nacionalističnih sporov in takozvanih malenkostnih prepričanj, zato so gledali in gledajo na to »politiko« od zgoraj navzdol.

Ker so Amerikanci investirali ogromne kapitalne v Evropi, zato se od časa do časa zanimajo samo za svoj denar, ki so ga posodili bankrotiranim državam, za kar jih smatrajo. V Ameriki še vedno prevladuje mnenje, da se Evropa iz malenkostnih vzrokov izčrpa v sporih, in da ne bo zaradi tega nikoli več igrala tiste važne vloge, ki jo je igrala do svetovne vojne.

Dawesov načrt se je porodil v Ameriki. To je poskus pomagati na moč onim, ki pričakujejo svojo rešitev od vojne odškodnine. Zakaj vojna odškodnina je navidezno izhodšček vsega zla in dobrega Evrope. Francozi in drugi zavezniški dolžniki govore: Mi smo pripravljeno plačati Ameriki, kar smo dolžni; toda to nam bo močete storiti le, če bo Nemčija redno odplačevala vojno odškodnino. Nemčija zopet govori: Jaz sem pripravljena plačevati po svoji močosti in pa če dobim posojilo.

To je tisti začarani krog, iz katerega ni mogoče ven. Kakor rečeno je Dawesov načrt zasledil poskus, ki se mora še le v praksi pokazati, če bo zalegal.

Vendar pa postaja tudi Amerikanci jasno, da je obnova Evrope brez sodelovanja Rusije skoraj nemogoča. O važnosti Rusije v kompleksu velikih gospodarskih vprašanj Evrope so uverjeni mnogi amerikanski politiki in finančniki.

Med temi močmi je vredno omeniti senatorja Boraha, ki se je postavil na stališče, da je treba Evropi pomagati. To je pa močete, če se Rusija dvigne. Posebno polaga važnost Borah na sodelovanje Nemčije z Rusijo. Obe državi se morata gospodarsko sijnaj izpopolnjevati in dvigniti evropsko ekonomijo. Tako se torej senator Borah upira večini, ki smatra, da je Evropa falirala in zato naj se pusti v blatu.

Ne samo ozirom na Evropo silijo Amerikanci, da revidirajo svoje stališče napram Rusiji, ampak tudi ozirom na rusko vprašanje v zvezi z Azijo in pa komunizem.

Tudi Ameriki utegne postati Rusija neprijetna v Tihem oceanu. V sredi med Evropo in Azijo je Amerika popolnoma izolirana, če se odreče Evropi in vztraja na svojem stališču glede Azije in Rusije.

Zato je omenjeni senator mnenja, da je treba skleniti z Rusijo pogodbo, da je treba Rusijo priznati in jo pogodbeno prisiliti, da se odreče svoji propagandi. Kakšno vladavino ima Rusija doma, to vprašanje ne sme ovirati pogajanj, zakaj najvišje načelo bodi, da je doma vsakdo gospodar, da si uredi življenje po svoji volji. Da bi samo za Rusijo delali izjemo, ne gre. Ne politika vojne, ampak politika miru je na mestu.

Taki glasovi se slikaio o zadnjem času iz Amerike. Seveda je večina odločujočega sloja še vedno protivna taki politiki, vendar pa je močete, da se tudi Amerika preorientira. Vsekakor je sedaj ameriško ljudstvo na razpotju. Ali se bo odločilo za vojno ali mir, ali je za sodelovanje z Evropo, ali se bo postavilo v pozicijo sile in ravnodušnega gledalca evropske revščine, gnočne in duševne.

Poza stih in nadutih, ki so si jo Amerikanci nadelo po svetovni vojni in v kateri se vsak dan bolj poglablja, ni simpatična. Ta poza pa utegne tudi osebnim ameriškim petičarjem o svojem času škodovati. Dogma o vsemočnosti zlatega teleta bi se ulegla zmagati.

z veliko večino glasov. Svoje terjatve je prišlo 2107 upnikov v skupnem znesku 31.731.407 lit 55 stot. Od teh je bilo 2.328.298 lit 48 stot. izključeno od glasovanja. Po tej izključitvi se je udeležilo glasovanja 1825 upnikov, ki so predstavljali vrednost 29.403.109 lit 7 stotink. Za poravnava na podlagi predloga Feiner-Poggi je glasovalo 1144 upnikov, proti 23, a 658 se jih je vzdržalo glasovanja. Po zneskih terjatev je bilo za poravnava 23.310.015 lit (79%), proti je bilo 751.228 lit, a glasovanja se je vzdržalo 5.341.866 lit 7 stot. Ako se upošteva le one terjatve, katere so bile priznane za likvidne in ki znašajo 21.433.403 lit, je glasovalo za poravnava 1040 upnikov, ki predstavljajo terjatve v vrednosti 19.249.002 lit, t. j. torej 89,70% priznanih terjatev. Proti je glasovalo 23 upnikov (736.169 lit 78 stot.), a glasovanja se je vzdržalo 1.448.241 lit.

Stavka v Stabilimento Tecnico Triestino. Radi spora, ki je nastal med zastopniki delavcev in ravnatelstvom tovarne stroje »Stabilimento Tecnico Triestino« pri Sv. Andreju, je večer predpovedal izbruhnila v tej tovarni splošna stavka. Temu delavskemu gibanju je dalo pot dejstvo, da je ravnateljstvo tovarne odpuščalo par delavcev, ki so baje predvčerajšnjim skidali v prostorih tovarne zbiranje, na katerem se je razpravljalo o znižanju delovnih ur »na račun«, ki ga je odredilo pred kratkim ravnateljstvo podjetja. Temu znižanju, ki jim je znatno prikrajšalo zaslužek, so bili nasprotni vsi delavci, zato so se posvetovali, kaj naj ukrepi. Ker se je pa zbiranje vršilo v prostorih tovarne, je ravnateljstvo odpuščilo omenjenih par delavcev. Zastopstvo delavcev je smatralo ta ukrep za krivičen, zato je večer objavilo takozvano »belo stavko«. Zjutraj so prišli delavci v tovarno ob navadnih urah, a se niso lotili dela. Da zlomi ta pasiven odpor delavcev, je ravnateljstvo tovarne ob 10. uri dalo razglasiti, da ostane tovarna zaprta in da morajo delavci oditi. Delavci, kakih 2000 po številu, so se morali seveda pokoriti temu ukaz. Vendar je upanje, da bodo nasprotja med obema strankama kmalu poravnana.

Društvene vesti

— Slov. akad. ler. društvo »Belkan«. Danes ob 20.30 običajni sestanek; odborova seja ob 17.30. — Predsednik.

— M. d. P. — Opštine. Danes točno ob 8.30 skupni sestanek. — Jutri ob 8.30 sestanek dramskega odbora.

— Pevsko društvo »Zvon« na Opčinah vabi na redni občini zbor, ki se vrši danes, 9. t. m., točno ob 8. zvečer v prostorih konsumnega društva s sledečim dnevnim redom: nagovor predsednika, poročilo tajnika, poročilo blaginjskega odbora, volitev novega odbora, služajnosti. Prisotnost članov in podpornih udov obvezna. Prosi se za točnost! — Odbor.

— Triškoško podporno in bralno društvo znanja, da se vrši zdravniška ordinacija ob sobotah tudi od 6.30 do 7. ure zvečer.

SPORT

SPORTNO UDRUŽENJE (Službeno poročilo)

Sodniški tečaj za nogometa. V nedeljo 12. julija točno ob 9. uri zjutraj se bo vršil teoretični izpit v prostorih D. K. N. Tommaseo, Via Mazzini. Udeleženci plačajo pred izpitom Lit. 10.

Tečaj za hazeno prične v sredo 15. julija ob 20. uri v prostorih »Prosvete«, Via Filzi 10. Obvezna udeležba vseh, ki mislijo posejati ta tečaj. Vpisnina znaša Lit. 5. Seja O. S. V. se bo vršila v petek dne 10. julija v prostorih »Prosvete«, Via Filzi 10. Obvezna navzočnost vseh odbornikov kakor tudi vseh načelnikov in zapisničarjev T. V.

— T. V. H. (Službeno poročilo). — Oporazarijo se članice, da poteče danes rok za prijavo k tekmu za spominsko ploščo S. U. Prosjio se, da tekmo današnjega dne javijo svoj pristop v prostorih M.D.P. - Trst (Corso Garibaldi 31, I. levo) od 20.30 do 22. ure. — Članice, ki se ne mislijo udeležiti turneje, so naprosene, da navedejo vzroke pismeno.

Nadalje javlja T. V. H. še sledeče sklepe: V nedeljo tekmujeja na igrišču S. d. »Adria« ob 17.30 družina M.d.P. - Trst proti M. d. »Zarja« - Rojan. Sodnik g. Kravos. Četa, ki se ne predstavi pol ure po objavljenem času, zgubi tekmo. — Društvo, ki ima inkaso, plača pristojbino za sodnika L. 10.

TV.H. je v sporazumu z O.S.V. sprejelo in odobrilo pravila hazene, katere se objavijo v nedeljski številki »Edinosti«.

— Vzpodbujevalna kolecarska dirka 12. t. m. Vsi oni klubi, ki nameravajo vpisati svoje člane k tej dirki, so naproseni, da storijo to nemudoma, če močete še danes. Glasom pravilnika smejo dirkati le taki kolearji, ki niso bili deležni I., II. in III. darila v medklubskih dirkah. Prijave sprejema Hinko Perot, Trst, S. Francesco 20. I., tudi telefoničnim potom. Tel. 11-57.

— »Adria« — »Prosveta« - Trst. V nedeljo, 5. t. m., sta se merili na igrišču »Adrije« imenovani četi v kolikor toliko zanimivi tekmi. Zanimiva je bila posebno radi tega, ker se more smatrati kot merilo, v koliko je četa M.D.P. - Trst v zadnjem času napredovala. Tekma je to jasno dokazala; bivša raztrgana igra te, nogometne skupine se je postopoma spremenila v lepo, tehnično zelo izboljšano igro, kateri sedaj manjka le še za celoto potrebne individualne oblasti nad žogo, kar je v nedeljo nemalo prispevalo do imenovanega scorea. Ne bramba, ne hali niso mogli razbivati lepe igre novega centra »Adrije«, Saksidi, ki je trikrat prebil vrata »Prosvete«; en goal je zaznamoval »Adria« na lep cross Kuduše II. V četi »Adrije« smo videli ta dan tudi lepega halfa Pahorja, ki je pred časom gostoval v četi rojanske »Zarje«, a četa »Prosvete« je imela v Opari krasno krilo, kateremu manjka le še cross na vrata. Četudi je »Adria« bila pretežno v premoči, moramo priznati, da četa »Prosvete« s postopnim rutiniranjem igralcev in individualnim treningom faktorjev celote lahko v razmeroma kratkem času kos raznim našim četam. Sodil je g. Caverlizza. Dober oster sodnik, nepristranski in odločen.

— »Adria« II. in »Prosveta« II. Pred gori opisano tekmo sta tudi rezervni četi nastopajočih društev odigrali lahko, živo tekmo, ki je vsebovala nebroj lepih momentov. V teži izredno lahka četa »Prosvete« je podlegla fizično močnejši rezervi »Adrije« v razmerju 3 : 0.

— C. S. »Capodistria« : »Val« - 4 : 0. Nedeljska tekma med tema dvema četama je privabila kljub nezmožni vročini veliko občinstva na trsteniško igrišče. Tekma sama na sebi ni pokazala one lenote, ki jo je pričakoval naša sportna občinstvo. Močete da je vročina slabo vplivala na igralce. Saj ni bila dobrodošla niti gledalcem.

V četi »Vala« je manjkal branilec Bevc, ki si je na delu pokvaril nogo. Vsled tega so nastopili Valaši v popolnoma novi sestavi, ki se pa ni posrečila. Bizjak, izobren in naravnost rojen half, ni bil na mestu kot branilec, tako da je moral zavzeti to mesto v drugem polčasu centerhalf Babuder, a tudi on ni kazal onih vrtil, ki ga dičijo na njegovem stalnem mestu. V napadalni vrsti sta posebno dobro igrala Renko na desnem krilu in Lukanc v zvezi, Markovič in Grbec pa, ki zavzemata najvažnejše vloge v četi »Vala«, sta imela svoj »slab dan«, a najboljšega dneva ni imel tudi Martelanc Vladko, ki je uporabljen na vsakem mestu. Benevol in Krpan sta našla kot halfa vse vrzeli po svojih močeh. A Stojan v vratih je delal naravnost čudeže. Ubrnil je z največjo sigurnostjo nebroj golov in s tem žel občo pohvalo, katere mu niso štediti niti njihovi nasprotniki, ki so se o njem izrazili posebno laskavo.

Ključ porazu 4 : 0 je dokazala četa »Vala«, da se v svoj navadni sestavi postavi po robu tudi najboljšim četam, med katere spada prav gotovo tudi četa koprsk »Capodistria«, ki zavzema odlično mesto v III. diviziji.

Prva skrb Valašev bodi, da ostanejo pri svoji sestavi. Kjer značaj igralcev, naj se nam domesti z dobro rezervno, s katerimi razpolaga »Val« v obilni meri. Tudi ako ne bo ta dosežal prvotnega igralca, bo četa še vedno manj trpela kakor z menjavo. Tudi bodo morali Valaši stremeti za igro na kraljih. Le potem teh prenese četa igro na nasprotno igrišče. Naj se Valaši ravnaio po teh navetih in prepričan sem, da ne bo dolgo, ko bodo popravili nedeljski poraz, na katerem ima precejšnjo zaslugu tudi smola, ki jih je spremljala dobro pokldrgo uro. Porazi pa so večkrat spodbuda za resno delo.

Koprsk četa, ki spada med najboljše čete III. divizije, ni odšla s slabim utisom o naših nogometnih četah.

Kakor doknavamo, bo igrala četa »Vala« revaršno tekmo v Koprju. Končno sodbo si pridržujemo po tej tekmi, ki se bo igrala na regularnem igrišču. Gledalec.

— Tekma med II. četo M. d. P. - Opštine in I. četo F. C. Trieste, ki se je vršila 5. t. m., je izpadla 2 : 0 v prid M. d. P.

Iz tržaškega življenja

— Nesreča pri delu. Z avtomobilom rešine postaje je bil večer prepeljan v mestno bolnišnico 33-letni težak Marijan Peretti, stanujoč v ljudskem prenočišču v ulici G. Gozzi. Mož je pri delu v škedenjskih plavilnih prišel pod nesrečo z desno nogo pod vagonček za prevažanje železne rude, ki mu je zmečkal štiri prste. Ponesrečenec je bil sprejet v kirurški oddelku in se bo moral zdraviti kake tri tedne.

— Duševna tema. 32-letno zasebnico Regino Petrovich, stanujočo v ul. XX Settembre št. 12, je doletela najhujša nesreča, ki more zadeti človeško bitje; znorela je. Sinoti okoli 19. ure se je v duševni zmedenosti hotela zastopiti s solno kislino; ko so ji domači, ki so pravočasno zapazili njeno nakano, vzeli usodno steklenico, je pričela Petrovicheva besne vpiti in ponovno skušala skočiti skozi okno. Končno so domači uvideli, da je ženska prišla ob pamet. Poklicali so zdravnika rešine postaje, ki je dal prepeljati nesrečnico v norišnico pri Sv. Ivanu.

— Luč pameti je ugasnila tudi 27-letnemu težaku Alojziju Fichel, stanujočemu v Skorkija - Sv. Peter št. 22. Mladenec si je bil v glavo nespretno misel, da ga preganjajo in da mu strežijo po življenju; bežal je pred ljudmi, celo pred domačimi, čes, da so njegovi sovražniki. Zdravnik rešine postaje ga je končno spravil tja, kjer bo imel mir pred preganjalci — v dom blaznih pri Sv. Ivanu.

— Odmevi nesreče v Koprju. Večraj smo podrobno poročali o veliki nesreči v koprskem pristanišču, kjer se je razpočil parni kotel na »pontonu«, pri čemer je kurjač Nazarij Desiradi našel strašno smrt, trije pomorščaki, med njimi neki Karel Della Valle iz Koprja, pa so bili poškodovani. Med drugim smo tudi omenili, da je silni zračni pritisk vrgl v morje nekega drugega delavca, kateremu se pa ni zgodilo nič hudega. Razen tega delavca je doletela slična nezgoda tudi Della Valleja, za katerega pa neprijetni polet ni ostal brez posledic; mož je priletel na plavaljoči def sidra, imenovanega »boa«, pri čemer se je pobil po glavi. Sprva se je zdelo, da poškodbe niso nevarne, toda pozneje se je stanje Della Valleja, ki je imel tudi pretresene možgane, tako poslabšalo, da so ga morali večeraj popoldne prepeljati v tukajšnji bolnišnico. Njegovo stanje je zelo nevarno.

Informatorji so Vam, preč, g. vikar, tole pozabili poročati po resnici: 1) naraščaj telovadi zase; 2) člani telovadijo zase; 3) članice telovadijo zase. Vsak posebej ob določenih dnevih. Ni res, da telovadijo deklice na bradji, ker na tej splohi ni močete telovaditi, ker nima lestvice; tudi ne telovadijo deklice na konju, ampak izvajajo samo proste vaje.

Nadaljno poročilo, da lovč polnagi dečki deklice, so Vam prinesli Vaši poročevalci popolnoma izmišljeno. Kaj takega se je mogla izmiseliti le popolnoma pokvarjena bolna domišljija. Sicer pa, kako naj lovi možiki naraščaj star 12 do 13 let dekleta 17 do 18 let!

Res je pa, da dečki telovadijo brez srca, kar je popolnoma po načelih moderne zdravstva, in pa še iz vzroka, da so sinovi ubogih kmetov, ki si ne morejo preskrbeti lepo vezelih majic. Kdor bi se pa na njih pojhujeval, no ta, da ne rabimo hujšega izraza, ni pač normalne konstitucije. Ko dečki telovadijo, se ne pusti deklic zraven.

Glede očitka o telovadbi v poznih urah omenjamo, da niso šli še nikdar telovadci tako pozno domov, da bi se več ne vršile vaje cerkvenega zbora.

Vse te očitke bi Vam končno, g. vikar, še odpustili, ker ste pa lahko pri spisovanju ali pa inspiriranju svojega dopisa žrtve svojih slabih informatorjev: Odpustiti Vam pa ne moremo tiste škodljive pripombe vsled nesreče, ki se je pripetila izven redne telovadbe neki deklici.

Kot organizator, za katerega hočete veljati, gotovo veste, da imajo vse telovadne in sportne organizacije, šolske in orlovske, posebne predpise glede neizbežnih slučajev neprimlik, ki se pri telovadbi večših vsled neizpolnitvi zamorejo prigoditi. Povečevanje enega slučajnega nesrečnega dogodka, ki se dogajajo tudi v Vaših telovadnih krožkih, ter njegova uporabljanje za odvračanje članov od telovadnega gibanja v krmo, kar drugam pač ni močete, ni pač primerna Vaši osebi vsled Vašega stanovskega položaja.

Ako že hočete ustvariti sam telovadno ali pa čisto prosvetno organizacijo, na delo preč, g. vikar! Pri nas v Dol. Vrtojbi imamo že društva, ki delujejo z vsem ognjem in z vsemi močmi v tem pravcu. V Gor. Vrtojbi je še nerazorano polje, mladina pohajkuje tamkaj po krčmah in prepeva italijanske pesmi. Bodite rajši tamkaj ustvaritelji in ne rušitelj, kar je že zgrajeno! Pokažite svojo ustvarjalno in ne zgolj podiračo moč in mi Vas bomo veselili! Do sedaj ste pokazali le dobro voljo v načrtih za cerkveni zbor, ki je pa jeden moral takoj ugasniti. Ah, ko bi mogte besede same že ustvarjati! — Za telovadni odsek: Pavel Gorkič, t. e. načelnik. Gorjan Jordan, t. e. vaditelj. — Za sportni klub »Jadrano«: Franček Hilarij, t. e. predsednik. Just Gorkič, t. e. tajnik.

— Iz Skrbine. (Zgodovinsko pismo v album.) Spodnji Kras obrobja proti Vipavski dolini pogorje, ki se vleče v nekakem loku od Dobberda do Stanjela in kateremu kraljuje znani hrib Trstelj (Geben). V notranjosti tega loka se nahajajo prijazni hribi sv. Martin, sv. Katarina, sv. Ambrozij in Grmada, na katerih so razvaline starodavnih cerkva in utrdb.

Ob znožju tega pogorja je zraven drugih vasi zelo prijazna vasica Skrbina.

Ko korakate iz Komna proti Skrbini, vidite na svoji desni hrib sv. Martin. Na tem hribu se še danes vidi razvalina nekdanje cerkve, ki je bila posvečena sv. Martinu. Razvalina je sicer precej zanemarljiva, a stoječema na njej se ti razgrne va zgodovina naših pradedov. — Hrib je od južne, vzhodne in zahodne strani precej strm in težko dostopen, a na severu in severovzhodu ga pa obkrožujeta in zagrnjata Ovečjak in Šunka. Na vrhu hriba so proti jugu in zahodu velike in trdne skale in na tem skalovju je stala cerkev sv. Martina. V to cerkev so se zatekali naši pradedje, v tej cerkvi so molili in prosili starčki, žene in otroci ob času napada sovražnikov (Turkov i. dr.) za srečno zmago svojcev. Podzemne luknje v skalovju so pa služile kot obrambno zavetišče in za shrambo vrednot. Na vrhu hriba okoli cerkve se še danes vidijo porušene sicer pa lepe terase, na katerih so pokopavali svoje drage, a nižje gojili vrtove. Vse to

DNEVNE VESTI

Rok prijave dohodkov iz premoženja bogastva poteče 31. julija 1925. (Ricchezza mobile)

Ker večina davkoplačevalcev ne pozna zakonskih določb, ki predpisujejo, kako se ima aplicirati davek na premoženje bogastvo, ter kdaj stečejo končni rok, tekmo katerih se zamore prositi popravilo (rettifica) dohodkov kategorije B in C (v kategoriji B so trgovci, v kategoriji C pa izvrševalci prostih poklicev), se dogaja čisto, da vpraša in zahteva večina davkoplačevalcev znižanje davka izven roka ter so seveda vsled tega njihove zahteve odbite.

Davkarje pa seveda ne obračajo preveč rade pozornosti davkoplačevalcev na roke, ki so tem v korist.

Radi tega smatra »Edinost«, skupna politična organizacija našega naroda v Italiji, za koristno, da obvesti vse naše ljudi, da zamorejo na podlagi 2. člena postavbe od 2. maja 1907, št. 222, zahtevati od 1. maja pa do 31. julija popravilo prijave svojih dohodkov. Izvršeni popravki bo imel veljavo za prihodnje leto.

V novih pokrajinah — kot je znano — je bila razširjena postava o davku na premoženje bogastvo s 1. januarja 1924. in niso bili po večini takrat posamezni dohodki kategorij B in C (trgovine, industrije in obrti) ugotovljeni potom običajnega postopanja, marveč so bili kar avtomatično določeni na podlagi posebne tabele, nanašajoče se na bivši splošni davek na industrijo. To je dalo povod, da so bili le premožni preveč obdavčeni.

Navadno se dohodki, ugotovljeni za vsakega posameznega davkoplačevalca, morejo popraviti od strani davkarje šele po preteku štirih let, ter od strani davkoplačevalcev še le po preteku dveh let po ugotovitvi dohodkov. Seveda, ako se poslužijo po preteku dveh let davkoplačevalec te svoje pravice, popraviti naznanjeni dohodek, potem pa tudi davkarja lahko že po preteku dveh in ne šele štirih let lahko izvrši protipopravo (controtettifica).

V novih pokrajinah se pa na podlagi 9. člena priloge C) h kr. odloku od 22. maja 1924, št. 804 lahko dohodki, določeni za leto 1924., popravijo, ker v prvi uvedeni, pred potekom dveh let za davkoplačevalca ter pred potekom štirih let za davkarja.

Radi tega lahko davkarja, ker je že poteklo dvesto letje 1924-1925, in pa ker za prvo aplikacijo postavbe ni treba v novih pokrajinah čakati poteka štirih let, popravi (zviša) dohodke za leto 1926. davkoplačevalcem kategorije B in C, katerim niso bili ne po njihovi lastni inicijativi in ne od strani davkarje popravljivi dohodki za leto 1925. Pa tudi davkoplačevalci kategorije B in C (trgovci, industrijalci, obrtniki), ki se smatrajo preveč obdavčeni in ki za leto 1925. niso vprašali ali pa imeli vsled inicijative davkarje popravljivi dohodkov, lahko predložijo prošnjo za popravilo (zmanjšanje), ki bo veljala od 1. januarja 1926. naprej. Prošnjo za popravilo pa morajo seveda predložiti tekmo tekočega meseca. Prošnje za popravilo dohodkov, predložene po 31. julija, bi bile prekasne in bi se sploh ne upoštevale.

Seveda ni rečeno, da vsak, kdor napravi prošnjo za popravilo, doseže tudi zmanjšanje svojih dohodkov ter s tem tudi zmanjšanje davka na premoženje bogastvo. Svetujemo ljudem, naj napravijo prošnje le v onih slučajih, v katerih je obdavčenje res nesorazmerno z resnično visokostjo dohodka, ker ima davkarja pravico izvršiti protipopravo (controtettifica) dohodkov, naznanjenih od davkoplačevalcev.

Oni, ki imajo pravične razloge vprašati zmanjšanje davka, naj pazijo, da napravijo popravilo še tekmo tekočega meseca. Čas za popravilo zemljiških dohodkov (redditi agrari) poteče tudi letos s koncem meseca julija.

Ker se zemljiški dohodki smatrajo in ker se postopa z njimi kot z drugimi dohodki na premoženje bogastvo in ker je davek na zemljiške dohodke stopil v praktično veljavo s 1. januarja 1924., lahko napravijo naši kmetje popravilo zemljiških dohodkov od 1. maja pa do 31. julija 1925. za davek v letu 1926.

Torej tisti izmed naših kmetov, ki se čuti nesorazmerno obdavčenega v primeri s svojimi dohodki, naj prijavi do konca tega meseca popravilo svojih zemljiških dohodkov, ako hoče, da se mu ti zmanjšajo za leto 1926. Pripravljen pa mora biti seveda na protipopravo (controtettifica) od strani davkarje, katerega mu lahko še poviša davek, ako naš kmet ne zamore dovolj podkrepiti svoje poprave za zmanjšanje zemljiških dohodkov.

Tajništva naše skupne politične organizacije »Edinosti«, in sicer za tržaško pokrajino v Trstu, Via S. Francesco d'Assisi št. 20, I., za Istro v Trstu, Via Lavatolo št. 1. I., za Gorisko, Via Giosuè Carducci št. 7, I., ter za idrijski okraj v Idriji št. 101, II., so pripravljena iti vsem našim kmetom, obrtnikom in trgovcem na roko ter jim pomagati z nasveti glede poprave zemljiških dohodkov ter dohodkov na premoženje bogastvo tekmo tekočega meseca julija.

Politična organizacija »Edinost« za Slovence v Italiji.

Zanimivo in značilno prerekanje

Proti senatorju De Bono in bivšemu ravnatelju javne varnosti v Rimu so bile napreje hude obtožbe z ozirom na Matteotijev afero. Sledilo je sodno postopanje. Po določbah ustave se je senat konstituiral kot najvišji sodni dvor za preiskavo afere De Bono. Razsodba je bila ugodna za tega poslednjega.

Vendar je Farinacijeva »Cremona Nuova« silno napadla generala in senatorja Zupellija radi njegovega postopanja, kot predsednika preiskovalne komisije, kar je dalo povod za zanimiva in značilna prerekanja. Senator Zupelli je pisal predsedniku senata Tittionu pismo, v katerem je naglašal, da je svojega nalogo vršil z vso vestnostjo in da je gotov, da soglašja z njegovim postopanjem tudi predsednik senata. Tittioni je potrdil to v pismu senatorju Zupelliju. In to s pikrimi pripombami na naslov napadalec. Tako je menil, da se s počestnimi nizkotnostmi ne vzgaja italijanski narod, marveč s plemenitostjo in dostojanstvenostjo besede.

To pismo predsednika senata, objavljeno v listih, je tako razkačilo Farinaccija, da je poslal Tittionu osono pismo, v katerem je ponovil svoje napade proti senatorju Zupelliju. Tittioni s svoje strani je naslovil na Farinaccija pismo, v katerem je ponovil svoje stališče z dodatkom, da se ne bo pod nobenim pogojem spuščal v polemike strankarske narave.

To prerekanje je pomebno in značilno, ker ni dvoma, da je še bolj poostrolo napetost med pristajali režima in opozicijo. Kaže tudi, da ni izdal opomin ministrskega predsednika, naj brzdajo svoje besede. Zato si tudi smemo misliti, da g. Farinacci s tem incidentom ni posebno ustregel ministrsk. predsedniku Mussoliniju.

— VRNA VESELICA V ŠT. PETRU NA KRASU PREPOVEDANA. S. D. »Snežnik« v št. Petru n. Kr. sporoča vsem zainteresiranim društvom, kakor tudi drugim gostom, ki so bili namenjeni dne 12. julija v št. Peter, da se veselica ne bo vršila in to radi tega, ker podprektura ni hotela dati svojega »nulla osta«, daširavno je krajevna oblast veselico že dovolila.

Naznanjamo tem potom, da bomo naknadno prošili za dovoljenje in se — v slučaju dobrega uspeha — toplo priporočamo. — S. D. »Snežnik«.

— Konzalakt eksekvatur. Dne 25. julija 1925 je bil podeljen G. Albertu Guridi Bazerque kr. eksekvatur, ki ga pooblašča, da sme vršiti posle konzularne republike Argentine s sedežem v Trstu in področjem Jul. Krjine.

— Poravnava v zadevi Feiner-Poggi. Kakor smo svoj čas že poročali, je bil sprejet na zadnjih razpravah v zadevi poloma Banke Adriatike predlog Feiner-Poggi za poravnava med upniki in odgovornimi upravnimi svetniki omenjene banke. Poravnava je bila sprejeta

je stalo v trdnem obzidju, ki se je vlekle prek okoli vrha, o čemer pravi danes še sedaj obstoječi temelj tega obzidja in ob njem razvaljena griza. Za tem obzidjem so branili junaki svoje drage, in sicer žive in mrtve.

Na hribu sv. Katarine je pa bila le cerkev. Zidovje te cerkve je sibirsko in se danes bolj pozna nego na sv. Martinu. Ta cerkev stoji na zelo strmeh zahodnem obronku v začetku alemenske skupine hribov sv. Katarina, Lipovnjak, Ovčnjak in Sunka. Mežnar tej cerkvi je stanoval v vzhodni dolini — Pipanem lazu, od koder je hodil zvoniti Avemarijo po starih stezi, ki je peljala nekako direktno od hiše v Lazu proti cerkvi.

Sloveni so bili na splošno vedno radi veseli. Tako so se tudi naši predniki ob vsaki priložnosti veselili. Na dan cerkvenega shoda — šagre so prirejali vsako leto ples blizu cerkve v mali dolinici, ki je nekako v sredini med sv. Katarino in Lipovnjakom, in katere rob je bil obraščan z lepimi drevesi, v katerih sencih so rajali naši verni, pošteti in srečni pradedje. Zato so to dolinico imenovali plesišče in je še danes tako imenojano.

Za nas so to svetinje, te mora naše ljudstvo spoznati in jih hraniti. Dolžnost vsakega je, da jih med ljudstvom razširja, saj one so srčne vezi, ki nas družijo. Ant. Fakin.

Iz tržaške pokrajine

— Slavina. V Slavini pri Postojni bo v nedeljo popoldne ob 4. uri gledališka predstava. Gasilno društvo uprizori Ganglovo dramo «Sn». Opozorjamo in vabimo vse domačine in sosedo, naj pridejo v nedeljo k nam; imeli bodo prav lep užitek, kajti ta igra se uprizorja po nešteti odrih že leta in leta in zanje vedno sijajne uspehe.

Vesti iz Istre

— Iz Klanca (Zopet nalivi in povodnji). Dne 6. t. m. ob 3. uri popoldne je začelo močno deževati. Voda je naraščala in kmalu preokalela svoje struge in jarko. V nekaterih hišah je dosegla voda višino 80 cm. Prašice in telata so morali ljudje spraviti iz pritličij v prvo nadstropje. Kokoši in piščane zajce, kamenje, graje, drva in grede je odnašala voda s seboj. Travniki in njive so bile vse pod vodo. Govejo živino so ljudje podili iz hlevov v hribe. Človeških žrtev k sreči ni bilo. V času 14 dni nas je obiskala že v tretji povodnji, toda tako silne kot je bila zadnja, ne pamti najstarejši ljudje v našem kraju. Letina je za letošnji skoraj vsa pokončana. Voda je uničila mnogo njiv in tem bolj poljske prideleke. Poti so tako razjede, da jih ni mogoče več rabiti. Kolikor nam je dosedaj znano, so prizadete največ vasi Klanec, Ocizla, Petrinje, Beka in Prešnica. Škoda znaša do sedaj v zgoraj navedenih vaseh nad pol milijona lir.

Znanost in umetnost

— «Gospodarski Vestnik». Vsebinska 7. številka, ki je pravkar izšla. Uredništvo: Učimo se trgovati! — Zadrugiščništvo: *) IV. redni občni zbor Zadrugne zveze v Trstu; dr. Agnetto Josip: Poročilo predsednika na obnem zboru Zadrugne zveze v Trstu. — Splošno gospodarstvo: Dr. T.: Za naše planine. — Živnoroja: G. F.: Snaga v hlevu; Inž. Pedgornik Anton: Krmi živino redno; Premerstein pl. Stefan: Pregledovanje bikov v idrijskem okraju; *) Izborna krava mlekarica. — Mlekarstvo: Nadzornik Klawar Milton: Hladilnik za mleko. — Čebelarstvo: Gorki France: Čebelarstvo in davki; *) Obisk furlanskih čebelarjev; *) Obvestila. — Vinogradništvo: Usaj Just: Čepljenje v oko ali okuliranje (s sliko). — Kletarstvo: P. V.: Zadrugne kleti drugod in pri nas (s slikami). — Sadjarstvo: Državni upravitelj Kofol Franjo: Vzroki nerodovitnosti sadnega drevesja (dalje). — Poljedelstvo: *) Izbiraj seme že na njivi. — Davki in pristojbine: G. F.: Popravljanje davčnih napovedi. — Poročila: *) Razpis nagrad za pravilno gradnjo hlevov, svinjakov in gnojišč. — Gospodarski koledar: *) Julij. — Vprašanja in odgovori: Kako se zatira «ščavljce»? Kako se pomaga snetljivemu ječmenu? Kako odpraviti bradavice na vimenu? Ali pomaga škropljenje krompirja? Kako zatreti žitnega molja? Kako uničiti «fizalarja»? — Tržne cene. — Gospodarski drobci. — Oseba vest.

«Gospodarski Vestnik» izhaja mesečno. Naročnina znaša 10 lir letno. Posamezna številka stane 1 lir. Rad tako pestrega gradiva in raznovrstne vsebine se to kmetsko glasilo samo priporoča in zato naj ne bo nobene hiše, ki bi ne imela tega mesečnika, ki je pravi učitelj in svetovalec našemu kmetu.

Določanje žive teže pri govedu — brez tehtnice. Te dni je izšla v slovenskem, srbohrvatskem, nemškem, italijanskem in madžarskem jeziku v žepnem formatu knjižica pod naslovom «Določanje žive teže pri govedu — brez tehtnice». (Ustančevanje žive teže kod goveda bez vage). «Lebendgewichtbestimmung beim Rind — ohne Wage». «Fissazione peso vivo bestiame senza bilancia». «Tablázatok a szarvas marha élő súlya megállapítására». Katere avtorja sta gg. Makuc in dipl. agr. Al. Jamnik, katerih slednji je poznani kmetijski pisatelj, ki je izdal že več pripravnih in koristnih strokovnih knjig. Knjižica je potrebna vsakemu živinorejcu, ekonomu, prekupcu, mesarju, eksporterju itd. Potreba tehtnice sprito te knjige odpada, pa tudi nobenega računanja ni. Žival je zmeriti po dolžini in na obseg in iz teh dveh merjenj dobimo štivili, ki se sami pokažeta teža. Značilno je kako si zlasti po sedmih merjenj pomagajo na ta način, da merijo živino z vrvi, nekaj časa «tuhtajo» in potem ugaenejo, da bi žival «utegnila» tehtati toliko in toliko. Omenjena knjižica je sestavljena na podoben princip merjenja le da njenemu lastniku ni treba nič «ugabati», nego ima eksaktne številke, ki mu povedo vse. — Koliko so večjih nepošteni nakupovalci prevladali ljudi, ko so kupovali kar «na čez», kajti tehtnica ni povsod in se jih vedno ni moglo posluževati. Danes pa so vse prevare nemogoče, ker vsak, še tako priprost človek, ki pozna številke, lahko sam dožene živo težo svoje živali in na podlagi tega ve koliko naj zanjo zahteva, ako jo prodaja.

Takega pripomočka doslej še nismo imeli in gre izdajatelju zaslug, da nam je omogočil po neverjetno nizki ceni. Knjižica se dobi po vseh knjižarnah po 10 Din. in pri gg. dipl. agr. Al. Jamniku, lastniku Agrarnega biroa v Ljubljani, Selenburgova 7/1, po 10 Din. (v inozemstvu 11 Din.) s poštno vred. Oni, ki naročajo po pošti, morajo denar vpsolati naprej.

Dve novi prvini

Splošno je znano, da se večina materialnih snovi da kemičnim potom razkrojiti v dve ali tudi več od prvotne dočela različnih snovi. Le te se dajo zopet razkrojiti ali tudi ne. Take snovi, ki jih kemično ne moremo dalje razkrojiti, imenujemo prvine ali elemente. Še pred tridesetimi leti so poznali sicer večji del danes poznanih prvini in so tudi v gotovih slučajih vsaj določili, kje bi bilo še mesto za kakšno prvino, toda manjkali je pravi dokaz, da so vse te snovi resnično prvine in da niso prvine le sprito našega nepopolnega poznanja prirode in nezadostnega obvladavanja njenih sil. Danes je našo stališče dokaj različno. Prvine resnično obstojijo in niso zgolj produkt naše nevednosti in nemožnosti. Seveda so prvine s tem, da so si pridobile v naših očeh pravo bitnost, izgubile zanje najbolj značilno svojstvo, da so namreč zadnji elementi, iz katerih je zgrajena vsa materija. Prvine so namreč po sedaj splošno priznanih teorijah tudi sestavljene, dasti ne kemično, in sicer iz pozitivno električnih protonov in negativno električnih elektronov. Vsako prvino moremo mehanično razdeliti v manjše dele, ki so po kemičnih svojstvih identični s celotno množino. Tako mehanična delitev pa mora imeti mejo, sicer bi bil konec ta, da izgine materija v prazen nič, kar bi bilo v najhujšem nasprotju z osnovnim zakonom kemije o ohranitvi materije. Mejo tvorijo oni najmanjši nedeljivi delci, ki jih imenujemo atomi. Kolikor je prvini, toliko je različnih atomov. Še pred nekaj desetletji so bili atomi le koristna hipoteza in so tvorili celo predmet najhujšega boja med znanstveniki. Danes pa so atomi sprito velikanskih uspehov na tej hipotezi zgrajenih teorij obče priznani. Sodobna fizika pa se ni zadovoljila s temi uspehi, izkušala je prodreti celo v tajni svetni ustroj atomov samih.

S tem je bila dana tudi možnost ugotoviti število prvini. Od najlajše prvine, vodika, do najtežje, urana, je mesto za 92 prvini. Po odkritju prvine Hofnium (tako imenovane po latinskem imenu za mesto Kopenhagen) leta 1922, je ostalo še nepoznanih pet prvini, in sicer prvine, ki bi imele številke 43, 61, 75, 85 in 87 v vrsti prvini. Ni čudno, da nosijo te še nepoznane prvine liha števila. Splošno velja namreč pravilo, da so prvine z lihim številom deset do dvajsetkrat redkeje kakor naslednje prvine s sodim številom. Zadnji dve prvini, namreč 85 in 87 sta pa razen tega že med radioaktivnimi prvini, o katerih je znano, da razpadajo

in se pretvarjajo v druge prvine, in iz njih, ključeno, da sta tudi omenjeni prvini radioaktivni, in sicer z zelo kratko življenjsko dobo.

Te dni pa se je iz Berlina raznesla vest, da so Walter Noddack, Otto Berg in Ida Tackejeva odkrili prvine 43 in 75. Obe ti prvini sta sorodni z znano prvino mangan. Prvine kažejo namreč v določenih presledkih sorodnost druga z drugo, tako da se lahko združijo v več skupin, v katerih se postopoma menja svojstva od prve do zadnje prvine. Prva prvina naslednje skupine pa je zopet sorodna s prvo prvino prejšnje skupine. Na podlagi teh pravilnosti je predvsem ruski kemik Mendelejev ustvaril takozvani «periodični sestav prvini», ki je šele omogočil pravo razvrstitev prvini, in ki je že Mendelejevu samemu dovolil določiti in natančno opisati razne prvine, ki so jih za njim še le drugi odkrili. Slično so postopali tudi pri odkritju novih dveh prvini. Kakor rečeno, sta omenjeni prvini sorodni z manganom, po Mendelejevu poimenovanju bi jih imenovali ekamangan, odnosno divmangan.

Noddack in Tackejeva sta predvsem teoretično določila, kakšna bi morala biti svojstva novih prvini, kakšne spojine lahko tvorijo z drugimi prvini in v katerih rudah se bržkone nahajajo. Na podlagi teh ugotovitev sta preiskala z velikim trudom razne kamenine in resnično ugotovila prisotnost iskanih dveh prvini. Berg in Tackejeva pa sta se razen tega posluževala sredstva, ki ni bilo Mendelejevu na razpolago, namreč Rentgenoskopijsko, s koje pomočjo se je dala ugotoviti prisotnost novih prvini celo v onih skrajno malih množinah končno ostalih snovi.

Eksistenca prvini 43 in 75 je ugotovljena; vprašanje časa in denarja pa je, ali se bosta dali tudi čisti pridobiti.

Novo odkritje ima veliko znanstveno vrednost, praktična vrednost bo gotovo neprimerno manjša, zlasti z ozirom na male količine, ki bi bile na razpolago.

Kot zaključek hočem še omeniti imeni, ki so ju predlagali za novi prvini, ker se v tem predobro zrcali duh, ki vlada med Nemci po svetovni vojni. Za ekamangan so v spomin na skrajno vzhodno nemško marko predlagali ime «Masurdum», za divmangan pa kot memento na «nemški» Ren «Rhenium».

L. Č.

Iz življenja po svetu

Nezapodajljive daljave

Cas in prostor sta dve oznaki, ki nimata nikakih mej v umevanju. Muhi enodnevni je doba štirindvajset ur življenjske doba, sto let je višek naše življenjske dobe, doba življenja na zemlji je dolga milijone let; kako dolga pa je doba, ki traja od tedaj, ko se je naša Zemlja združila v kompaktno maso in ki bo trajala do tedaj ko se zopet razprši po vsejuni, je pa tako nezapodajljivo dolga, da če bi jo imeli v številkah, bi ne razumeli nič.

Isto velja za prostor. Prostorček, v katerem se živahno in brzo kretno ter vrstijo atomi, je namreč njihovi velikosti kakor vesoljsvo, nam ga pa morda ne razodene najinejši mikroskop.

Ce poskušamo razumeti v polnem obsegu pojma čas in prostor smo izgubljeni; ne moremo si predstavljati, kaj je najmanjši niti kaj je največji; ne vemo in nismo v stanu vedeti, kje je začetek in kje je konec. Ko se lotimo merjenja časa ali prostora, vrstimo to le relativno, le od točk, ki so nam vidne ali umevne, do drugih točk, ki so nam istotako vidne ali pa umevne. Preko tega ne moremo nikamor, ker se takoj izgubimo v brezumnosti.

Nedavno sem poročal o velikanskem obsegu novoizmerjene zvezde Betelgeuse v ozvezdju Orion. Ta zvezda je oddaljena od nas 1055 trilijonov milj, njen premer ali debečina pa meri 240 milijonov milj. Ta premer je tako velik, da skoro dosega premer Marsove poti okoli sonca! A še večje daljave imamo zmerjene kot so te.

Najbolj oddaljeni predmet v vesoljstvu, ki nam je danes znana je globularni šop zvezd, ki ga poznamo pod oznako N. G. C. 7006. (črke so začetnice besed Novi generalni katalog (catalogue), število je pa zaporedna številka predmeta v njem). Ta šop zvezd je oddaljen od nas «samo» 1.260.000 trilijonov milj ali z drugimi besedami 1260 kvadrilijonov milj; ako pa hočete imeti to število zapisano s številkami, ni treba drugega kot pripisati k številki 1260 še petnajst ničel.

Zdaj pa primerjajte to daljavo s tisto, ki je med nami in našim solncem, in ki znaša 93

milijonov milj. S tem primerjanjem opazite, da je oddaljenost globularnega šopa zvezd N. G. C. 7006 skoro štirinajst tisoč milijonov krat večja kot pa znaša daljava med nami in solncem.

Poskušajmo to zapopasti od druge strani. Ako pomnožimo število milj med nami in solncem s samim seboj, to je če 93 milijonov pomnožimo s 93 milijoni, tedaj dobimo število, ki je 145krat manjše od števila milj med nami in zgoraj omenjenim zvezdnim šopom.

Ako bi sedli na aeroplan, ki bi potoval na solnce s hitrostjo pol milje na sekundo, bi vzelo malo manj kot šest let predno bi dospeli tja. Ako bi se pa ne hoteli ustaviti tam in bi sklenili potovati naprej do zvezdnega šopa N. G. C. 7006, bi «dobro ostarieli», predno bi bili tam, kajti cilj bi dosegli šele čez osemdeset milijard let!

Celo svetloba, ki v eni sekundi preleti skoro osemkrat okoli zemlje, bi potrebovala do onega šopa zvezd niti manj kot 215.000 let. Če bi se pojavil velikan, ki bi od naše zemlje do solca napravil samo en korak, bi moral napraviti takih korakov trinajst milijard in pol, če bi hotel dospeti do N. G. C. 7006. Človek, ki bi korakal po velikem krogu okoli naše zemlje, bi napravil okoli 44.000.000 priločno meter dolgih korakov. Velikan pa, ki bi delal 93 milijonov milj dolge korake, bi jih moral narediti več kot 300krat toliko kot človek, ki bi potoval okoli zemlje, če bi hotel dospeti na svoj cilj, t. j. na N. G. C. 7006.

Kakor v sorazmerju s temi daljavami so ta skrajna nam še opazna telesa v vsejuni nezapodajljivo ogromna. Tako neznatna zvezdica kot je naše solnce je v primeru z globularnim zvezdnim šopom mikroskopično majhen prašek. Globularni zvezdni šop je namreč sestavljen iz samih g-gantičnih solnc, katerih je skupaj morda milijon ali pa še več. Nekatera med njimi so tako sijajna ali žareča, da s svojim žarom nadkrijujejo naše solnce stokrat ali celo tisočkrat. A ker so ti globularni zvezdni šopi tako nepojmljivo oddaljeni od nas, so nekateri vidni samo kot neznatne točke na nebu in samo skozi najinejše in največje teleskope. Ako bi astronomi ne imeli na razpolago fotografskih aparatov, ki so posebno fno konstruirani, bi sploh ne vedeli, da imajo pred seboj globularne zvezdne šope, nego bi menili, da gledajo samo medel svet poednih silbo oddaljenih zvezd.

Razlika daljave med najbližjimi in najbolj oddaljenimi zvezdnimi šopi, ki so nam skozi teleskope vidni, znaša nad 180.000 svetlobnih let. Ta razdalja med njimi je nekaj nepojmljivo velikanskega, če svetloba, ki prepotuje vsako sekundo 186 tisoč milj, potrebuje 180 tisoč let, da jo preleti.

Zdaj pridemo do zanimivih misli. Da vidimo zvezdni šop skozi naše avlelike daljnogleda, moramo pripisati samo svetlobi, ki prihaja od njih k nam. Ako bi ne bilo svetlobe, bi jih sploh ne videli. Toda če svetloba rabi od njih do nas recimo 200.000 svetlobnih let, nam postane jasno, da tisto kar vidimo, ni tisto kar je danes tam ampak kar je bilo pred dvesto tisoč leti. Ako bi danes orjaška eksplozija raztrgala tak zvezdni šop in ga razmetala po vsejuni prostoru, bi tega mi nikakor ne mogli opaziti. Šele čez dvesto tisoč let bi prišel blisk eksplozije do naših oči oziroma oči tistih, ki bodo živeli tedaj. Brzjavka od tam do nas bi istotako rabila dvesto tisoč let.

Z ozirom na to dejstvo sledijo zdaj druge zanimive misli. Znanstveniki so prepričani, da je vse v vesoljstvu podvrženo evoluciji ali razvitku. Oni pravijo, da naša zemlja ni bila vedno to, kar je danes, in češ milijone let tudi ne bo več taka, kot jo poznamo mi. In kakor zemlja sama, tako so vsa druga nebesna telesa, ki plavajo v vsejuni prostoru, podvržena zakonu evolucije. Naša zemlja je danes hladna, obli podobna mazi in je dom številnim vrstam življenja. Nekoli ni bilo življenja na njej, kajti v svojem začetnem stadiju strjevanja je med strahotnim sikanjem pare, med nalivi neprestanega dežja njena površina kipele in trepetala in bobnela kakor velikanjski plavž. Dvigali so se hribi in zopet pogrezali v tekočo žarečo maso, ki jim je bila temelj. In prej, mnoge milijone let prej, je naša zemlja žarela kot solnce in ni ga bilo na njej znamenja, da se ohlaja, da se bo nekoli umirila in nudila na svojem površju dom ljudim organizmom in da se bo čez dolge dobe tako ohladila, da bo vsled mraza izginilo vse življenje z nje.

Na potu takega razvoja je morda naše solnce in isto se morda dogaja z vsemi ostalimi solnci (zvezdami), ki jih vidimo in ki jih ne vidimo. In tako, če verujemo v teorijo o evoluciji vsejuni svetov, bi lahko upali, da bomo kaka znamenja te evolucije opazili na njih skozi velike teleskope, ki jih imamo na razpolago. In kako nam poskušamo to opaziti? Ozmimo se na najbolj oddaljene zvezdne šope, od katerih bi rabila svetloba do nas nad dvesto tisoč let, in pogledimo občasno na katerega izmed najbližjih, ki je oddaljen od nas morda komaj dvajset tisoč svetlobnih let. Ako je torej razlika med njimi 180.000 svetlobnih

(Dalje na četrti strani).

MALI OGLASI

TRAVERZE, rabljne, visoke P 32 do 34 cm dolgo 6.30 do 6.70 kupi takoj Fran Repič, trgovec v Ajdovščini. 935

LEPO POSESTVO, 2000' sežnje, z raznimi hišicami, obdelano, dobičkonosno, oddaljeno 5 minut od tramvaja, se prodaja v celoti ali na polovico. Tadej, Via Istituto 46, vrata 9. 934

SATNICE iz pristnega vojska so zopet na razpolago pri Slovenski čebelarji zadrugi, Gorica, S. Giovanni 6. 936

L. OBLAK v Ilir. Bistrici, išče za takoj vrtnarja, ki bi se razumel tudi v sadjarstvu in čebelarstvu. Hrana in stanovanje v hiši; plača po dogovoru. 932

KAMJONCEK Itala, 18 HP v najboljšem stanju se prodaja. Naslov pri upravitelstvu. 938

31-LETNI VELETRGOVEC in posestnik, neomadeževane preteklosti, iz ugledne, na rodne rodine v Sloveniji, želi resno spoznati istotako, premožno damo, ki ima veselje sodelovati pri vodstvu trgovine itd. Francoščino obvladajoče imajo prednost. Le resne ponudbe po možnosti s sliko na upravitelstvu pod «Srce za zvestobo». Tajnost strogo zadržana. 933

AKADEMIK išče primerne službe za dopolnjanje ali popoldanske ure. Ponudbe pod «Vesten» na upravitelstvu. 872

DALJNOGLEDE, prizmatične, kupuje optik Giusto Hirsch, Via Mazzini 36, Trst. (906)

AVTOMOBIL «Diatto», šest sedežev, v dobrem stanju, precej poceni napravljen. Ponudbe na brata Leban, Tolm. n. 923

TRGOVSKEGA POMOČNIKA, zdravega in krepkega, sprejme trgovina na dežel. Hrana in prenočišče pri družini. Ponudbe pod «Pošteni» na upravitelstvu. (897)

STOPNICE, 25 komadov 1 m in 20 cm dolge, 30 cm široke, 19 cm visoke, nove ali rabljene, kupim. Naslov pri upravitelstvu. 928

16 do 18-LETEN mladenič, s par-letno prakso za trgovino jestvin se sprejme. Naslov pri upravitelstvu. 929

LOKOMOBILA «Lanz» v dobrem stanju, 20/25 HP 7 atm. se prodaja po nizki in dogovorni ceni. Srebotnjak - Sever, Predmaja pri Postojni. 930

Ako kvarijo vaš obraz

možolčki
madeži
pege
trdnice
efelis
bule
tvori
eczemi

in vsi v to vrsto spadajoči kožni izbruhi, ki skrivajo lepoto obraza in škodijo mehko koži in ki se porajajo posebno v vročih mesecih vsled močnega solca, se zdravijo uspešno z artefideično vodo «Pearlinax», ki je gotovo sredstvo, rabljivo z največjo lahkoto in ki je na prodaj v vseh lekarnah. 66

PODLISTEK

V. J. KRIZANOVSKA:

(97)

Moč preteklosti

Roman v treh delih.

Iz ruščine prevedel Ivan Vouk.

«Včasih pa je po sobi švigala njena krvava senca. Bilo mi je v veliko olajšavo, ko si me pozval v Ferraro, toda strašno me je pretresla vest o moji predstoječi zaroki z Bianco, groza me je stresla pri misli, da postanem vnovič dvoženec. Ko sem zavrnil tvoj predlog, si mi očital Marietto in ustrašil sem se tvojega pravičnega ukora. Sram me je bilo, da bi ti priznal svoje novo neumnost, dasiravno nisem več ljubil Giovanne; nasprotno ona mi je vzbujala strah in skoraj zoprnost, ker zveza s princesinjo je laskala mojemu častihlepu. Naglo sem si dokazal, da nima Giovanna nobenih dokazov o najini poroki. Kvečjemu bi me mogla obdolžiti, da sem jo zapeljal; končno sem razsodil, da se morem ločiti od nje in ko sem se umiril s temi mislimi, sem se zaročil z Bianco. Vendar pa se mi je zdelo potrebno, da se pogovorim z Giovanno pred poroko in popolnoma prekinem razmerje z njo.

«Zato sem te prošil, da me pusti v Montignoso, da prisostvujem poroki svojega prijatelja Rikarda. Tako sem se odpravil v grad.

«Giovanna me je veselo in strastno sprejela, toda ko je videla mojo hladno ravnodušnost, se je

uzalila, ponosno je umolknila in postala hladna. Sklenil sem, da se pogovorim z njo zvečer, ker se v noči po najinem razgovoru sem nameraval oditi. Spremostvo in prtljago sem odposlal že jutraj, a sam Zeno je imel odjahati z menoj.

«Giovanna ni prišla k večerji, izgovarjajoč se z glavobolom, jaz pa sem šel v svojo sobo in sklenil, da pojdem pozneje v njeno sobo, da bi nihče ničesar ne zazapil, kakor sem delal že poprej. V moje veliko začudenje mi je Zeno izročil od Giovanne pismo, ki mu ga je stisnila v roko. Na listu je bilo nekaj naglo popisanih besed: «Pridi v vrt k mali terasi. Moram takoj govoriti s teboj brez prič.»

«Okrog polnoči sem šel v samotni vrt. Nedaleč od terase je sedela ona na klopi v položaju, ki je izražal obup. Držala se je za glavo. Ko sem se približal, je Giovanna vstala, toda ni napravila koraka proti meni, in ko sem stopil prav blizu nje, sem vkljub mraku videl, da je strašno razburjena, a v očeh se ji je bliskala jeza in ponos. Ni mi dala izpregovoriti, ampak me je vprašala s pridruženim glasom, v katerem sem čutil razburjenost:

— Ali je res, da se ženiš s princesinjo Bianco in si že nekaj tednov z njo zarochen?

— Res je. Od koga si to zvedela? — sem vprašal.

— Brat moje sobarice, Laure, se je danes vrnil iz Ferrare, kjer ne govore drugega kakor o tvoji zaroki. In ti mi potrjuješ to neverjetno vest? Kaj, ali misliš postati dvoženec, ali pa si prišel ob pamet in si pozabil, da si oženjen? Odgovori vendar. — je ježno zavpila.

— Ne eno, ne drugo, samo... jaz te ne ljubim več in hočem biti prost. Če me nisi pozvala, bi bil prišel sam k tebi in ti vse povedal. Torej bodi pametna, Giovanna, in ne delaj nepotrebnih škandalov. Ti nimaa nobenih dokazov o najini poroki, ki se je izvršila v mraku noči in ki ni nikjer zapisana. Vse priče so umrle in najine zveze ni več. Kaj pa hočeš človeku, ki te ne ljubi, saj bi mu bila samo v breme in oviro. Ti si tako lepa, da boš lahko našla moža, ki ti odpusti mladostni prestop.

«Poslušala je, kakor da je vanjo treščilo, potem pa je nenadoma pridrušeno zavpila in stisnila roke na srce.

— Meni? Meni se predrzneš predložiti kaj takega? Če se ne bojiš prelomiti prisege, ki si mi jo dal pred oltarjem, te opozarjam, da sta živi še dve priči najine zveze: Bog in tvoja viteška čast... če jo imaš še. Jaz sem tvoja zakonska žena in nihče mi ne more odvzeti moje pravice!

«Takšen odpor me je začel že jeziti.

— Ti si ženska, ki je ne ljubim, in ki se mi nesramno vsiljuješ. Dokazati moreš samo to, da si bila moja ljubica. Le vpij o tem, če hočeš, a vsakdo bo sklepal, da bi hotela na ta način postati grofica Di Montignoso.

«Tako sem bil razsrjen, da sem jo namenoma zalil, obrnil sem se in šel proti gradu; kakor strela je bila pri meni in me prišla za roko. Tudi ona se ni mogla obvladati.

— Paolo, ne misli, da me boš zavrgel kakor obnočeno roko, in ne predrzneš se oženiti z drugo, tudi če bi bila kraljica. Ta zločin bi jaz znala pre-

prečiti. Vse bom povedala stricu Ridolfu in on mi bo verjel, potem pa se vržem k nogam knežinji in te razvpim za zločinca, krivopriječnika! Tebe in tvoje slavno ime osramotim!

«Pri tej grožnji mi je sinila kri v glavo in s silo sem jo odpahnil od sebe; ko se me je oprijela in me obsipavala z žalitvami in grožnjami, nisem več vedel, kaj delam. Vrgel sem jo na tla in da bi jo prisilil k molčanju, sem jo prijel za grlo.

— Paolo! Maledetto! — je vzkliknila vsa zaspila in obvisela na mojih rokah.

«Mislim sem, da sem jo umoril, in takoj sem se zavedel.

— Kaj sedaj? sem se vprašal z grozo.

«Nisem se dolgo pomislil, dvignil sem Giovanno, misleč da je mrtva, stekel sem k vrhu nanjo in jo vrgel v dolino. Iz previdnosti sem ji strgal z vratu biserni kolje, ter razmetal zrna po dračju, da bi umor pripisali razbojniku. Hitro kakor senca sem stekel v svojo sobo, da me ni nihče opazil, toda zemlja mi je gorela pod nogami. Poklical sem Zeno in oskrbnika, jima sporočil, da hočem izrabiti prelepo noč, zato da odpotujem takoj, in sem velel osedlati konje. Oskrbniku sem naročil, naj izroči moj pozdrav madonni Giovanni in naj ji izreče obžalovanje, da je nisem videl pri večerji in se nisem mogel od nje posloviti. Vkljub zavesti, da sem prost in da mi je naključje vnovič čudežno pomagalo, nisem bil očečen; težilo me je, kakor da imam skalo na prsih, a v duši me je mučila predslutnja nesreče. Nisem vedel, da so me maščevalne sence že zalezovale.

let, nam postane jasno, da je svetloba z bolj oddaljenih sferov za istotoliko let starejša kot je svetloba, ki je prišla istočasno z najbližjega točnega svetla. Z drugimi besedami, svetloba, ki smo jo dobili z bolj oddaljenega zvezdnega sfera, nam kaže, ne kak je bil pred dvesto tisoč leti, dočim nam slika z najbližjega zvezdnega sfera kaže, kak je ta bil pred dvajset tisoč leti. Svetlobna slika prvega je bila torej že 180.000 let na poti predno se je slika drugega porodila.

Ako so globalni zvezdni sferi — bližnji in oddaljeni — priložni iste starosti, tedaj bomo s primerjanjem površine med njimi dosegli, če se evolucija res vrši na njih. Ako je namreč zvezdni sferi, ki nam je poslal svojo fotografijo pred dvesto tisoč leti in smo jo šele danes prejeli, drugače kot je pa slika tistega, ki nam jo je poslal šele pred dvajset tisoč leti, tedaj je jasno, da se je poslednji tekem 180.000 let (kot znaša namreč razlika v starosti njunih slik) nekoliko spremenil in to bi potrdilo teorijo o razviku ali evoluciji svetov.

Vendar sta pa obe sliki, navzlic tako veliki razliki njune starosti, povsem enaki druga drugi. To bi torej dokazovalo, da o evoluciji ne more biti govora — bi, ampak dejanski ne dokazuje. Dokazov, ki govorijo v prilog evolucije, je toliko, da je teorije nemogoče zavreči kot zmoto.

Po svojih nekdanjih zaključkih so astronomi pripisovali n. pr. naši zemlji tako nizko starost, da so imeli hude polemike z geologi, ki so s proučevanjem zemskih skladov sklepali, da je njena starost brez primere večja. Danes soglašajo astronomi z njimi. F. M.

— Žela starega kaznjence. To dni je neki belgijski minister obiskal v Gandu in ob tej priliki prijazno nagovoril starostno jetnikovo, 75-letnega starca, ki je bil pred 50 leti obsojen zaradi umora na dosmrtno ječo. Med drugim ga je vprašal, če želi kako razvedrilo, na pr. izlet z avtomobilom skozi mesto, da zopet enkrat vidi zunanji svet, ki ga ni videl že pol stoletja. Vsi navzoči so mislili, da bo stari kaznjenc z veseljem sprejel prijazno ponudbo. Toda starček je žalostno odmaknil glavo in se zahvalil, rekoč, da ga zunanji svet, dasi mora biti res močno spremenjen, ne zanima več; pripomnil je še, naj ga puste umreti v miru med mračnimi zidovi jetnišnice, kjer je preživel toliko let pozabljen od sveta.

— Ruski študenti v Franciji. Pred vojno je bilo število ruskih študentov v Franciji zelo veliko, toda sedaj se je njih število silno sklenilo. Po statistiki, ki jo je objavil pred kratkim neki francoski dnevnik, je v vsej Franciji vsega skupaj komaj 800 študentov, od katerih jih živi 200 v Parizu. Skoro vsi so sinovi kmetov, admiralov, generalov, bojarjev, ki so bili nekdaj še močni po oblasti in bogastvu, a imajo sedaj samo še slavno ime in častne naslove. Po veliki večini životarijo vsi v bedi, mnogi stradajo. Srečni so še tisti, ki dobivajo od francoske vlade skromno mesečno štipendijo v znesku 250 frankov. Bivši carski minister za trgovino Fedorov, ki so ga boljševiki obsodili na smrt, je kot predsednik vseučilišnega patronata opasal nekemu novinarju, ki ga je obiskal, žalostne razmere, v katerih živijo ruski dijaki; med drugim je omenil, da je okoli 2600 ruskih visokošolcev moralo radi pomanjkanja sredstev prekiniti študije; sedaj si služijo vsakdanji kruh kot šoferji, natakarji, razprodajalci časopisov itd., pričakuje vdano in potrpečljivo, da se jim podeli težko pričakovana dijaška podpora, ki naj jim omogoči nadaljevanje študij.

— Cesar Viljem kot vojskovodja. Znano je, da je bivši nemški cesar Viljem navadno vsako leto vodil velike orožne vaje in pri tem osebno poveljeval eni stranki, ki je vedno zmagała. Zmaga pa ni bila morda uspeh Viljemovih vojskovodskih zmoglosti, temveč posledica praznoslovnosti generalov, ki so vodili njemu nasprotno stranko in ki so se bali poraziti cesarja, da se mu ne zamerijo, kar bi ne ostalo brez posledic v svoji nadutosti se je Viljem po »zmagi« kaj rad pohvalil, češ, da se je njegova strateška obkroževalna teorija, katere je bil goreč zagovornik, vedno sijajno obnesla. Pri generalnih orožnih vajah, ki so se vršile leta 1911., je bil cesarjev nasprotnik Hindenburg; seveda je storil on kakor vsi prej na njegovem mestu: pustil je, da je cesar zmagał. Po končanih vajah se je cesar pri kosilu pobahal pred Hindenburgom, rekoč: »Vidite, g. von Hindenburg, kako se zmaga v bitkah!« Hindenburga so zbudile cesarjeve besede in odvrnil je hladno: »Da, Velčanstvo, toda samo v mirnem času. V vojnem času bi Vas bil ujel s celo Vašo armado.« Viljem je planil pokonci in odšel, ne da bi zinil besede. Par mesecev zatem je bil Hindenburg umrovljen. Toda par let pozneje je slavni vojskovodja dokazal, da je prav odvrnil cesarja.

— Stroški za usmrtitev Caruge in Pripiča. Predsedstvo osješkega sodišča je te dni likvidiralo račun rablja Mauzerja iz Sarajeva za usmrtitev Jovana Caruge in Pavla Pripiča. Mauzerju in njegovemu pomočniku je bilo priznana skupno 8114 dinarjev.

— Koliko cigaret pokadiš? Pred par dnevi je bila v New-Yorku objavljena statistika, ki kaže, koliko se pokadi letno v vsaki državi. Po tej statistiki pripade svetovni rekord v kajenju Zedinjenim državam, kajti na slehernega Američana odpade letno 620 cigaret. Vzrok, da se pokadi v Zedinjenih državah tako velike množice cigaret, je iskati deloma v dejstvu, da je točenje opojnih pijač tankaj prepovedano. Za Zedinjenimi državami pride Nemčija. Tu odpade letno 599 cigaret na človeka. Nato sledi Belgija s 513, Italija z 284 in Francija s 249 cigaretami. Najmanj se pokadi na Švedskem, kjer pokadi sleherni prebivalec letno le 184 cigaret.

orožnike in končno jo je našel. Prosil jo je da se vrne k njemu, toda ona ni hotela. Zmerjala ga je in ga mestoma celo nagajala s palico. Navzlic temu je Savo še vedno zahajal k njej in jo rotil, da se vrne. Prepričani, ki so ob takih prilikah nastali med obema so bili vedno hujski in bati se je bilo katastrofe. Pretekle dni je prišel Savo zopet k Peri in zvečer so sosedje čuli v hiši oster preprič. Beseda je dala besedo, Savo se je razburil, potegnil je nož in ga nezvesti ženi zasadi v srce. Pera se je mrtva zgrudila na tla. Savo je po krvavem zločinu brez sledu pobegnil. Te dni ga je našla neka pastirica, ali ne njega, marveč njegove ostanke. Truplo v kolikor ni bilo razpadlo so ogledali psi. Poleg je ležal dolg nož. Morilec je sodil sam sebi. Identiteto samomorilca so ugotovili po hlačah. Tako je končala ta tragedija. Ubil je ženo in izvršil samomor. Njo so pokopali — njega raztrgale zveri.

Gospodarstvo.

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU
ulica Torrebianca št. 19 Telefon št. 4439,
ima v zalogi:

Orehove tropine po L 150.— za 100 kg, laneno seme, otrobi, pšenico.
Semeni: jesenske repe, okrogle in dolge, špi-nace širokolistne po L 650 kg, vrzote Vertus, zelje, karfiol erlurtski zgodnji, seme ble-desa, salate endivje širokolistne in kodrave, vse vrste poljskega, vrtnega in cvetličnega se-mena.
Semeni trav nemškega izvora, detelje triletni, inkarnatne in lucerne.
Vinogradniške potrebščine: žveplo, dvakrat rafinirano in ventilirano, preiskušeno z 99,57% čistosti po 100 lir kvintal.
Skropilnice, žveplalnike, ročne in nahrbtni-ke. Kose Merkur, Vulkan itd.
Umetna gnojila: 16-18% superfosfat, 40% kalijeva sol, čilski soliter.
Kmetijsko orodje: orala, osipalniki, šape okoličanske isirske in kraške, gnojne in sene-ne vile, železne in lesene grablje, kosila itd.
Bisulina. Pravi nemški bisulin, zdravilo za na-splošnih obolenj živino.
Ptičjo krmno: ogorščica (ravizon), luščen oves in konoplje.

Tržaška kmetijska družba
v Trstu, Torrebianca št. 19 in Raffineria št. 7.

PROMET TRŽAŠKE LUKE V LETU 1925.

Da je dosegel Trst tako velik gospodarski razvoj, se je bilo zahvatiti pač v prvi vrsti bogatemu in prostranemu zaledju, ki je tvorilo ozemlje bivše avstroogradske monarhije. Dotok raznih trgovcev, podjetnikov in industrij-acev iz raznih najrazličnejših krajev sveta je omogočil Trstu, da si je vzlic vsem težkostem po razpadu tako močne gospodarske edince, kot je bila bivša Avstrija, povzdignil promet do skoraj predvojne višine in živahnost tr-govskega prometa.

Videlo se je, da je imel Trst, vzlic velikim političnim preobratom, še vedno veliko pri-važno silo za prejšnje zaledje.
Popoln gospodarski polom Nemčije je po-vzročil, da je slo preko Trsta tudi tako blago, ki je slo prej preko Hamburga, a predvsem ono, ki je bilo čehoslovaškega izvora. Trsta se je morala posluževati tudi Avstrija in po velikem delu tudi Jugoslavija, ki svojih pri-pravnih pristanšč sploh ni imela na razpo-lago, in to vzlic dolgi morski obali polni iz-vršnih luk, ki so pa bile neurajene za mo-derni trgovski promet in vrhu tega še brez vsake železniške zveze v zaledjem.

Zadnje leto pa so se izvršile v trgovskem področju Trsta velike gospodarske spre-membe. Ojačila se je gospodarski predvsem Nemčija. Hamburg je dobil s tem živahen gos-podarski impulz je pričel močno konkurirati Trstu. Nemci so ustanovili na Češkem in v Avstriji posebna zastopstva, ki so pooblašena sklepati in dovoljevati razne olajšave pri ta-ričnih prevoznih pogodbah.
V zadnjem času se je pričelo predvsem obračati čehoslovaško blago na Hamburg in tudi Avstrija se je že pričela nagibati proti Hamburgu. S tem nastaja za Trst velika ne-varnost, ker je zastopana sama čehoslovaška v tržaškem trgovinskem prometu s celimi 30%.

Važno je tudi, da je Jugoslavija dogradila zadnje čase precej svoje luke in tudi liška železnica, ki veže Dalmacijo, je že izgotovljena. Vrhu tega je dovolila Jugoslavija 10% popusta pri novi carinski tarifi za blago, ki se pošljuje jugoslovenskih luk.
Da niso gornja gospodarska dejstva ostala brez vpliva na trgovski promet v Trstu, nam potrjuje pač najbolj statistika priobčena te dni po tržaški trgovinski zbornici o tržaškem trgovinskem prometu v zadnjih petih mese-cih leta 1925.

Meseca maja 1925 je bil trgovinski promet Trsta sledeči:

	1925	1924
stotov		
uvoz: po suhem	909.082	949.434
po morju	1.695.744	1.220.421
skupno	2.604.776	3.069.855
izvoz: po suhem	1.031.985	1.646.638
po morju	762.846	805.364
skupno	1.794.831	2.452.002
Skupen promet:		
po suhem	1.941.017	2.596.072
po morju	2.458.590	2.925.785
skupno	4.399.607	5.521.857

Iz gornjih števil je razvidno, da se je znižal promet v samem mesecu maju za okroglih 1.120.000 stotov ali za 20%, kar je vsekakor znatna svota.
Če pa vzamemo v obzir promet prvih petih mesecev leta 1925, v primeri z letom 1924, vdobimo sledeče številke:

	1925	1924
stotov		
uvoz: po suhem	5.833.144	5.579.938
po morju	8.534.434	9.311.513
skupno	14.367.578	14.891.451
izvoz: po suhem	5.759.817	7.429.286
po morju	4.273.360	4.691.530
skupno	10.033.177	12.120.816
Skupni promet:		
po suhem	11.592.961	13.009.224
po morju	12.807.794	14.003.043
skupno	24.400.755	27.012.267

Kakor je razvidno, je nazadovol trgovinski promet v Trstu v dobi petih mesecev 1925 napram isti dobi leta 1924 za okroglih 2.600.000 stotov, to je za skoro 10%. Bilo bi pa napačno delati končno sodbo o gornjem pojavu. Jasnost nam prinesejo šele prihodnji meseci, ali je nazadovanje samo prehodnega značaja, ali pa ima globlji vzrok. Na

vsak način je gornje dejstvo vzbudilo veliko zanimanje v kompetentnih krogih in tudi v širih krogih tržaškega mesta.

Borzna poročila.

DEVIZE Amsterdam od 1080.— do 1110.— Bel-gija od 125.— do 128.—; Pariz 128.— do 128.75 London od 133.50 do 134.25; New York od 27.45 do 27.65; Španija od 395.— do 415.—; Švica od 530.— do 540.—; Atene od 43.— do 45.—; Berlin od 630.— do 670.—; Bukarest od 12.— do 13.—; Praga od 61.50 do 62.50; Ogrska od 0.0385 do 0.0395; Dunaj od 0.0385 do 0.0400; Zagreb od 48.35 do 49.—.

VALUTA: Avstrijske krome od 0.0385 do 0.0395 dinarji od 48.— do 48.75; dolarji od 27.40 do 27.60; novi po 20 frankov od 101.— do 106.— funt šter-ling od 133.25 do 134.—.

Benetjske obveznice 68.—.

DAROVİ

Povodom neke žalostne obletnice daruje N. N. iz Gorice L 100 Šolskemu društvu in L 100 Dijaški Matici. Denar hrani upravni-štvo.

Nadebudni Ciciban daruje veselec se do-brega spricevala L 25 Šol. društvu.
Potom g. Antona Sancin je Šol. društvu pre-jelo L 14 nabranih na praznik blagovestnikov sv. Cirila in Metoda.

Barkovljan daruje L 10 za Šol. društvo.
Potom posojilnice v Ajdovščini je Šol. dru-štvo v Trstu prejelo L 105 naklonjenih od sportnega kluba »Skaš« iz Ajdovščine kot delni čisti prestopne nogometne tekme med debelimi in suhihmi z dne 29. pr. m.

Uglednemu odboru kluba »Skaš«, kakor vsem članom in sploh vsem zavednim Ajdovcem, ki ne zamudijo nobene prilike, kjer bi ne zbirali za naše malčke, bodi tem potom izre-čena najsrčnejša zahvala. Vsem društvom in sportnim klubom stavimo gori omenjeni klub za zgled.

Materi gojencev šentjakobskega vrtca so od decembra meseca nadalje prispevale vsaka po svoji moči v skupnem znesku L 836.80 za relikvijo omenjenega vrtca.

V družbi »Zrakoplovnega kluba« se je v gostilni pri Zidarju zbralo dne 5. t. m. L 60 za šentjakobsko podružnico Šol. društva.

ETERNIT

Edini material za kritje streh
Zaloga: Trst, Via Milano št. 12
V. JANAC in DRUG. (399)

Zaloga domačih vin.

Vipavsko, istrski refošk in kraški teran. Na debelo in za družine Viale XX settem. bre 94 (prej Acquedotto) na drobno in za družine Via Giuliani 32. - Telef. 2-41
Priporoča se lastnik
(47) FR. ŠTRANCAR.

Oglasi v 'Edinosti' imajo najboljši uspeh

Predno kaj nakupite, obiščite

Veliko skladišče pohištva ALESSANDRO LEVI MINZI

Via Bettori št. 1 - Via Makanton št. 7-13
Spalne sobe, obedne sobe, posamezni kosi pohištva v veliki izbiri.

KMETIJSKO - TRGOVSKO DRUŠTVO

Via Raffineria 4 - TRST - Telefon 36-75

NABAVLJA vsakovrsne vrste, travnata in cvetlična semena, umetna gnojila: to-mazevno žilindro, čilski soliter, superfosfat itd., žveplo, modre galice, angleško, matilnice, čistilnice za žito, poljedelske stroje: slamoreznice, navadne plugje in obračalnike, grozdne mlince in stikalnice, gnojne sesalke, žveplalnike, škropilnice, kose »Merkur« itd. itd. otrobe, oves, koruzo, klijano apno, laneno seme, bisulin itd.
KUPUJE drva za kurjavo, oglje, med, ovčji sir, maslo, mleko in druge kmetijske pridelke.
SPREJEMA v shrambo in v komisijako razprodaje vsakovrstno blago.
POSREDUJE po zelo ugodnih pogojih posojila in denarne vloge kakor tudi zavarovanja proti toči, ognju in za slučaj smrti na podlagi prvostnih garancij.
Ugodna prilika za poljedelce, preprodajalce in trgovce!

TISKARNA 'EDINOST' v TRSTU

Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejem stilu kakor tudi v večbarvnem tisku. Razpolaga z najmodernejšimi stroji: črkami, Linotype, stereotipijo ter rotacijskim strojem. Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.

Ulica S. Francesco d'Assisi 20

ZOBOTEHNIČNI AMBULATORIJ

Dr. S. SAKLER E. CULIAT
univ. med. zobotehnik
TRST - Via Istituto 21 - TRST
od 9 do 12 in od 15 do 18 (51)
OPČINE - Restavracija Simončič
V nedeljah od 9-18. V četrtkih od 9-14
- ZADNJI MODERNI SISTEM -

Srebrn denar, zlato, briljante

kupuje po najvišjih cenah edino
Alojzij Povh
na Piazza Garibaldi št. 2
prvo nadstropje (62)

Glavno zastopstvo za Italijo
I. LEVI & C.
Reka-Fiume (65)

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrirana zadruga z omejenim poročtvom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torrebianca 19, I. nadst.
Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje po 4%
večje in stalne vloge po dogovoru.
Sprejema »Dinarje« na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru.
Darek od vlog plača zavod sam.
Daje posojila na knjižice, menice, za-stave in osebne kredite. — Obrestna mera po dogovoru.
Na razpolago varnostne celice (safe)
Uradne ure za širneke od 8 1/2 do 13
in od 16 do 18
Ob nedeljah je urad zaprt.
Štev. telef. 25 - 67.
Najstarejši slov. denarni zavod

46

46

46

46

46

46

Pravimo Vam samo to: „
Predno kupite (48)
Pohištvo
oglejte si največjo izbero pri
M. STEINER
Via Geppa 15 in 17 Via Geppa 15 in 17

Priporočljive tvrdke

„Adria čevlji“
trgovina.
GORICA - Corso Verdi 32
Posebnost: Velika zaloga raznih čevljev za sport

Narodna tiskarna združena s knjigovoznicno
GORICA - Via C. Favetti 9.

Narodna knjigarna združena s papirnico
GORICA - Via G. Carducci 7.

BREŠČAK ANTON
Zaloga in tovarna pohištva
GORICA - Via G. Carducci 14.

Brata CEJ
shkarja
GORICA - Via Ascoli 5.

KOZMAN MIHA
Kmečko leseno orodje in kuhinjska posoda
GORICA - Via Rastello 27.

KRUŠIČ in SIN
krojaška mojstra
GORICA - Corso Emanuele III. 37.

ŠULIGOJ JAKOB
urar in zlatar
GORICA - Via Carducci 19.

SAUNIG BRUNO
Zaloga usnja, čevljarških in sedlarskih potrebščin, sveč, voska i. t. d.
GORICA - Via G. Carducci 7.

ANTON KOREN nasi.
Zaloga stekla, porcelana in kuhinjske posode
GORICA - Via G. Carducci 4.

KERŠEVANI JOSIP
Dvokolesa, šivalni stroji, puške
GORICA - Piazza Cavour 9.

ČUK ELIJA
šivalni stroji in dvokolesa
GORICA - Piazza Cavour št. 9.

DRAŠIČ KARL
pekarna in slaščičarna
GORICA - Via Carducci 21.

SAUNIG IGNACIJ
najboljša poprava pušk, šivalnih strojev in koles
GORICA - na Kornu (hiša »Kmečke banke«)

PAHOR LOJZE
najmodernejša krojačnica v
GORICI - Via Morelli 4.

JAKOB BRATUŽ
pekarna in slaščičarna
GORICA - ul. Mamelli 6. (Šolska ul.)

MAVRIČ ANDREJ
manufakturna trgovina
GORICA - Via Carducci 3.

ZOTTER LUDVIK
brivec
GORICA - Piazza Vittoria (Travnik) 17.

Brata ZOTTER
man, trgovina združena s krojačnico
GORICA - Piazza Vittoria (Travnik) 17.

Kje se dobro je in pije?

MOLAR JOSIP
Gostilna
GORICA - Via Monache 11.

Gostilna PRINČIČ
prenočišča
GORICA - Via N. Sauro 18.